

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of International Social Research
Cilt: 9 Sayı: 43 Volume: 9 Issue: 43
Nisan 2016 April 2016
www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

AB YEREL YÖNETİM ANLAYIŞI: KAHRAMANMARAŞ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ
EU LOCAL GOVERNMENT PERSPECTIVE: THE CASE OF KAHRAMANMARAŞ
METROPOLITAN MUNICIPALITY

Uğur YILDIRIM*
Zehra GÜL**
Soner AKIN***
Hüseyin ÇİFTÇİOĞLU***

Öz

Son yıllarda dünyadaki değişim ve gelişim sürecine bakıldığında, küreselleşme ile birlikte yerel yönetim anlayışının da önem kazandığı görülmektedir. Özellikle yerel toplumsal ihtiyaçların etkin, verimli ve coğrafi açıdan yerinde karşılanması gerekliliğine vurgu yapan yerel yönetimler başlığı, Avrupa Birliği (AB) siyaseti açısından da ön planda tutulmaktadır. Yerel yönetimlerin topluma daha iyi, etkin ve verimli hizmetler vermesi talepleri; yerel yönetimlerdeki köklü değişim ihtiyacının sonucudur. AB’de; bu değişim ve dönüşüm sürecini AB antlaşmalarının ortak hükümleri çerçevesinde ve çeşitli teşvikler ile desteklemektedir. Günümüzde; yerel yönetimler, vatandaşlara ve yerel işletmelere en yakın hizmet sunan birimler olarak AB üyeliğinin etkisi ve beraberinde gelen kanuni, ekonomik ve sosyal değişimler hakkında halkı bilgilendirmede kritik rol oynamaya başlamıştır. Bu çalışmanın amacı, belediye meclis üyelerinin AB çerçevesinde yerel yönetim anlayışına bakış açılarını ve yerel yönetim anlayışını ne kadar benimsediklerini ölçmektir. İlaveten; AB’ye tam üyelik konusunda yerel yönetimlerin düşünceleri ortaya konmak istenmiştir. Kahramanmaraş büyükşehir belediye (BŞB) meclis üyeleri çalışma evreni olarak ele alınırken; yöntem olarak anket uygulamasına gidilmiştir. Bu kapsamda, 61 belediye meclis üyesine ulaşılmıştır. Ulaşılan bulgular SPSS paket programı ile analiz edilmekte; AB yerel yönetim anlayışı ve Türk yerel yönetimleri çerçevesinde değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: AB, Yerel Yönetimler, Yerel Özerklik, Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Meclis Üyeleri.

Abstract

As is seen in the process of development and improvement steps of world, the local government perspective along with the globalization was begun to paid high attention. The Local governments which emphasizes supplying the social needs in an effective, productive and congruent way, is also given particular importance by European Union (EU). Higher qualified, effective and enriched performance by local governments is based on the radical improvements among them. EU supports those improvements via the binding articles of EU level agreements and various inducements. Local governments also have critical roles on informing local societies about new laws, economic and social changes which come through EU membership as well. Indeed, they are the nearest units for local societies and corporate bodies at local. Parallel to this, the aim of this study is to measure how municipality council members shaped their perspectives upon EU local governments and accept those norms within EU full integration via membership. Besides, the common thought of local governments about full membership for EU was tried to be revealed. Kahramanmaraş Metropolitan Municipality Council Members were taken as population, and then 61 council members were chosen as a sample in order to perform a questionnaire study which was prepared according to the related literature. This study is composed by related sub sections, firstly the conceptual framework about EU, local governments and Turkey were paid attention, then in the following chapters the concepts as autonomy, globalization were discussed. In the latest chapters the results of applied study were explained. The obtained results were also discussed according to EU local government understanding, Turkish local governments’ perspective and needed analysis by SPSS package software.

Keywords: EU, Local Governments, Local Autonomy, Kahramanmaraş Metropolitan Municipality Council Members.

1. GİRİŞ

AB, vatandaşlarına daha iyi hizmet verebilmek ve vatandaşların kamu işlerinin sevk ve yönetimine aktif olarak katılmalarını sağlamak için yerel siyasete kendine has bir vizyon edinmiştir. Halka en yakın yönetim birimi olan yerel yönetimlerin gelişimine AB’de büyük önem verilmektedir. AB nezdinde; modern yerel yönetim anlayışı içerisinde önemli bir yeri olan özerk yönetimlerin korunması ve güçlendirilmesi; demokratik ilkelere ve yönetimde âdemi merkezîyetçiliğe dayanan bir Avrupa oluşturulmasına önemli katkı sağlayacaktır. AB fonlarının kayda değer bir bölümü, bu nedenle yerel ve bölgesel yönetimlerin daha iyi çalışabilmeleri için ayrılmıştır. Bununla beraber; AB’de tek bir yerel yönetim sistemi bulunmamaktadır. AB yerel yönetimlerin örgütlenme tarzı ve görev ayrımı gibi yerel yönetim sistemine ilişkin konularda üye ülkelere herhangi bir yaptırımında bulunmamakta, bu nedenle üye ülkelerin

* Prof. Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, uyildirim@ksu.edu.tr

** Yrd. Doç. Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, z.gul@ksu.edu.tr

*** Öğr. Gör. Dr., Mustafa Kemal Üniversitesi, Kırkhan Meslek Yüksekokulu, sakin77@gmail.com

**** Öğr. Gör., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Göksun Meslek Yüksekokulu, hhuseyin46@gmail.com

yerel yönetim sistemlerinde farklılıklar baş göstermektedir (<http://www.ibb.gov.tr>, 2015). AB’de her ülke siyasal, toplumsal ve ekonomik yapısına göre ya merkezden yönetime ya da yerinden yönetime ağırlık vererek, yönetsel yapısını düzenlemektedir (Türkoğlu, 2009: 8-9).

Yerel yönetimler, yerelde temel kamusal mal ve hizmetleri etkin ve verimli olarak kullanmakla görevli olduğundan, Avrupa’da yerel demokrasinin gelişimine ve sivil toplum unsurlarının yönetsel süreçlere katılmasına büyük katkı sağlamaktadır. AB’nin içinde yer aldığı genişleme süreçleri de; dinamik yapıya sahip birlik düşüncesinin yaşama geçirilmesi ve politikalarda eşgüdümün sağlanabilmesi için yerel yönetimlere büyük önem atfetmiştir (Çelikyay ve Turgut, 2011: 27).

Türkiye yerelleşme düşüncesi ve yerellik ilkesi doğrultusunda, yerel yönetim reformlarının uzun yıllar tartışıldığı ülkelerden biri olmuştur. 1980 sonrası dönemde devletin rolüne ve işlevlerine dönük tartışmalar ve ortaya çıkan yeni yönetim anlayışı, kamu yönetiminin her alanında yapısal ve işleyişsel bir dizi değişimi beraberinde getirmiştir. Yerel yönetimlere ilişkin temel düzenlemeler 2004 yılında 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile başlamıştır. 2005 yılında 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ve daha sonra aynı yıl kabul edilen 5393 sayılı Belediye Kanunu bu yeniliklerin zemini olmuştur. İlaveten 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu da yerel yönetim mevzuatında değişikliğe yol açmıştır (Eren, 2011: 90-91). Türkiye’de gerçekleşen bu yasal değişikliklerin ortak noktası adem-i merkeziyetçiliğin güçlendirilmesidir. Bu değişikliklerin geri planında ise, AB içinde yerel yönetim anlayışına getirilen bakış açısı ve aday ülkelerden beklentiler yatmaktadır. Nitekim, AB’de adem-i merkeziyetçiliği bir ihtiyaç olarak görmüş ve aday ülkelerin kamu yönetimini adem-i merkeziyetçiliğe uygun şekilde dönüştürmesini istemiştir. Ancak bu dönüşüm sürecinde her ülkenin farklı bir yönetim sistemine sahip olması nedeniyle AB tek bir yerel yönetim modeli belirlemektense; yerel özerklik, yerel demokrasi ve yerellik gibi temel ilkelerin üye ülkeler tarafından benimsenmesini öngörmektedir (Yıldırım vd., 2014:2).

Türkiye-AB ilişkilerindeki en önemli dönüm noktası, AB’nin Aralık 1999 tarihli Helsinki Zirvesinde Türkiye’nin aday ülke ilan edilmesidir. Söz konusu gelişme, her iki taraf için de yeni bir dönemin başlangıcı olmuş ve Türkiye ile AB ilişkileri yeni bir sürece girmiştir. Bir sonraki önemli adım, Aralık 2002 tarihli Kopenhag Zirvesi’nde gerçekleşmiş ve burada Türkiye’nin Kopenhag’da ortaya konulan siyasal kriterleri yerine getirmesi halinde, AB’nin Türkiye ile üyelik müzakerelerine başlatılmasına karar verilmiştir. Bu toplantıdan birkaç yıl sonra AB liderleri, 3 Ekim 2005 tarihinden itibaren Türkiye ile katılım müzakerelerini resmen başlatmıştır. Türkiye, şimdilerde AB tam üyeliğine yönelik “katılım öncesi fazda” bulunmaktadır (Toksöz, 2013:14).

AB ile Türkiye arasında geçen siyasal gelişmeler ulus-üstü ve ulusal siyasette olduğu kadar yerel düzey siyaset için de oldukça büyük önem taşımaktadır. Her ne kadar, yasal reformlar ile yol kat edilmiş olsa da, AB’ye adaylık sürecinin yerel düzeyde nasıl algılandığı ve AB’ye has yerel yönetim ilkelerinin Türk yerel yönetim temsilcilerince ne ölçüde kabul edildiği de diğer önemli bir tartışma konusudur. Bu araştırmanın amacı, AB çerçevesinde oluşan değişimler ve gelişmelerle beraber Türkiye kentlerinden seçilen bir örnekleme söz konusu alanı aydınlatmaktır. Aynı nedenle, Kahramanmaraş BŞB Meclis Üyelerinin AB yerel yönetim anlayışını nasıl algıladıkları ve ne kadar benimsedikleri belirlenmek istenmiştir.

Çalışmanın kapsamında, ilk olarak yerel yönetimlerle ilgili kavramsal çerçeveye yer verilmiş; yerel hizmetlerin daha etkin bir şekilde sunulması için taraf olunan uluslararası anlaşmalar/antlaşmalar, Türkiye’nin AB üyelik süreci vb. faktörlerden kaynaklanan uluslararası yükümlülüklerinin yerine getirilmesi amacıyla yapılan yönetsel düzenlemeler ele alınmıştır. Devamında; Kahramanmaraş BŞB meclis üyelerine bir anket uygulanmıştır. Kahramanmaraş ölçeğinde BŞB meclis üyelerine uygulanan anketlerden elde edilen veriler; SPSS paket programıyla değerlendirilerek yüzdelik sonuçlar ortaya konmuştur. Bazı soruların sonuçları varyans analizine tabi tutulmuştur. Böylece Kahramanmaraş BŞB Meclis Üyeleri; başka bir deyişle Türkiye’de örneklem alınan bir ilin yerel yönetim temsilcileri üzerinden; “AB yerel yönetim anlayışına yaklaşım profili” ortaya çıkarılmak istenmiştir.

2. AB ve TÜRKİYE’DE YEREL YÖNETİMLERİN TEMEL DEĞERLERİ VE ÖZELLİKLERİ

Yerel yönetimler, bütün ülkelerde kamu yönetiminin önemli ve vazgeçilmez birimlerinden biridir (İnaç ve Ünal, 2014: 7). Bu nedenle; merkezi yönetimin dışında, bir topluluğun yerel ve ortak ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yerel yönetim birimleri kurulmaktadır. Modern yerel yönetim birimlerinin, seçmenlerin karar organlarını doğrudan seçtiği, yönetsel ve mali özerkliğe sahip, kamu tüzel kişiliği olan demokratik kuruluşlar olması gereklidir (Yerel Yönetimler Özel İhtisas Komisyonu Raporu, 2014). Bu özellikleriyle yerel yönetimler, demokratik yönetim yapısının temel unsurlarından birini oluşturmaktadır. Günümüzde sosyolojik etkenlerin yanı sıra, yerel kamusal hizmetlerin sunumunda etkinliği artırmak amacıyla da hemen her toplumda bu yönetimlere ağırlık verilmektedir (Urhan, 2008: 85).

Yerel yönetimlerin işlevlerini daha rahat yerine getirebilmeleri ve merkezi yönetimin yükünü azaltmak amacı ile Batı Avrupa ülkeleri; son yıllarda yoğun bir çaba içine girmişlerdir. AB, yerel yönetim

olgusunun gelişmesini "ulus devleti" parçalamak olarak görmemekte; bütünleştirmeyi kolaylaştırıcı bir araç olarak kullanmaktadır. Bu amaç ile kendi yerel yönetim birimlerine giderek daha çok önem vermekte ve bütünleştirici rol üstlenmeleri için onlara daha güçlü özerk yapılar sağlamaya çalışmaktadır (Alodalı, 2007: 2).

Yerel yönetim kuruluşları, ülkenin yönetim sisteminin bütünlüğü içinde yer alır. Ülkemizde de; yerel yönetimlerin kuruluş ilkeleri, görev ve yetkileri, gelir sistemleri bütünlüğü kavrayışa uygun olarak ulusal yasama organı tarafından belirlenir. Yerel yönetimler, bununla birlikte merkezi yönetimin hiyerarşik denetimi altında değillerdir. Merkezi yönetim, Türkiye'de yerel yönetimler üzerinde hukuka uygunluk denetimini yürütmektedir. Ayrıca ülke yönetiminde birlik ve bütünlüğü sağlamak amacı ile yerel yönetimlerin uymaları gereken ulusal amaç, hedef, ilke ve standartları da belirler (Ökmen ve Parlak, 2008: 18). Adaylık sürecinin de bir parçası olarak AB yerel yönetim ve siyaset değerleri, Türkiye'ye de merkezi yönetim girişimlerinin katkısı ile nüfuz etmiştir. Nitekim AB içinde de bu değerler; ulus veya ulus üstü siyaset geleneği ve desteği ile onlarca yıl öncesinden AB siyasetine kazandırılmıştır. AB'nin yerel yönetimlere ilişkin genel yaklaşımının bir sonucu olarak, yerel yönetimlerin temel değerleri olan demokrasi, özerklik, katılım ve etkinlik ilkeleri; yerel yönetimlerin önemli konuları arasına girmiştir (Alodalı vd., 2007: 2).

Görmez'in (1997: 62) de ifade ettiği üzere; yerel yönetimlerle demokrasi arasında yakın bir ilişki vardır. Yerel kavramı demokrasi ile birlikte daha anlamlı hale gelmektedir. Bu çerçevede yerel yönetimler, insanın özgürleşmesinde, demokrasi eğitimi almasında ve doğası itibarıyla demokratikliğe yatkınlığı noktasında birincil kuruluşlardır (Önder, 2013: 313). Demokrasinin yerel demokrasi niteliği kazanması, "demokrasinin tüm kurum ve kurallarının sivil toplum örgütleri ve geniş halk kitleleri tarafından benimsenmesi, vazgeçilmez bir yaşam tarzı olarak algılanması, korunması ve demokrasinin bütün kesimler için aynı ölçüler içerisinde istenmesi" anlamına gelir (Siverekli, 2001: 128). Yerel toplumların kendilerini en yakından ilgilendiren işler hakkında karar aldıkları bir örgütlenme şekli olan yerel yönetimler, aynı zamanda bu özellikleriyle demokrasinin doğup geliştiği ve pratiğe dönüştüğü platformlardır (Parlak, 2014: 18).

Yerel yönetim ağırlıklı uygulamalarda merkezi yönetim-yerel yönetim ilişkilerinin daha verimli olduğu, merkezi otoritenin güdümünde bulunmayan yerel yönetimlerin yerel ihtiyaçları daha hızlı ve ekonomik bir şekilde karşıladığı gözlenmektedir. Yerel yönetimlerin bu konularda halkla daha kolay ve verimli bir etkileşim zemini oluşturdukları bilinmektedir (Parlak, 2014: 12-13).

Kent yönetim sisteminin temelinde, "hizmetlerde etkinlik", "demokratik katılım" ve "sorumluluk" ilkelerinin yaşatılması için gerekli şartların oluşturulması önem taşımaktadır. Siyaset ve yönetimin ortaya çıkardığı ve geliştirdiği "yönetimsel etkinlik kavramı", yönetim dünyasını temsili demokrasinin ilkeleriyle bağlayan bir bağ ve entelektüel bir araç olmuştur. Etkinlik; rekabet, akılcılık, tarafsızlık ve planlamayı temsil etmektedir. Kent yönetiminin sahibi durumundaki yerel yönetim yapılanmalarına yönelik son yıllardaki en önemli gelişme, merkezi yönetimi beldeye ait teknik işlerin yerine getirilmesi noktasında yer alan politikalardan mümkün olduğunca arındırmak olmuştur. Böylelikle; çağdaş iş teknikleri ve yönetim düzenlemelerinin uygulanmasını sağlayacak mekanizmalara yönelme, daha çok gerçekleşmektedir (Toprak, <http://kisi.deu.edu.tr>, 2015). Bu dönüşümün dinamiğini, bir süreç olarak yerelleşme oluşturmaktadır. Yerelleşme diğer yandan; demokrasiyi de yerelde işler hale getirmektedir.

Yerel yönetimlerin demokrasi bakımından taşıdığı kritik önem Türkiye'nin de imzaladığı Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartında da güçlü bir şekilde vurgulanmıştır. Şart'ta (m.4/3) kamusal hizmetlerin halka en yakın birimlerce yerine getirilmesi (subsidiarity) ilkesi yer almış ve kamu hizmetleri ile ilgili karar alma süreçlerine, yöre halkının etkin katılımının gerekliliği; anlatılmıştır (Uygun, 2012: 10). Modern devlet anlayışı içinde, yerel yönetimlerin gerçek özerkliği son derece büyük önem arz etmektedir. Özerklik, yerel toplumlarda yaşayan insanların hak ve hürriyetlerinin korunması için şart olup demokratik hükümet anlayışının da temel unsuru durumundadır. Yerel hizmetlerin yönetimine vatandaşların katılımı, en iyi şekilde yerel yönetimler aracılığıyla gerçekleştirilebilir. Yerel yönetimlerin güçlendirilmesi, özerkliklerinin savunulması yerinden yönetim ve demokrasi ilkelerine dayanan bir Avrupa'nın kurulmasının temel şartı olarak görülmüştür. Özerklik, kamu hizmetlerinin önemli bir kısmının vatandaşların yararına olarak, yine yerel yönetimlerin sorumluluğu altında yerine getirilmesi anlamını taşımaktadır. Bununla birlikte özerklik ancak yerel yönetimler yeterince demokratikleştirildiği takdirde AB değerleriyle uyumdadır. Siverekli'ye göre bir yerel yönetimin demokratikleştirilmesi veyahut AB nezdinde özerk bir organdan bahsetmek yada "demokratik bir yerel yönetim" olarak nitelendirilebilmek için gereken şartları iki ana başlık altında toplamak mümkündür (Siverekli, 2001: 128):

- *Özgür ve Özerk Bir Yerel Yönetim (Yerel Özerklik);* Özerk yerel yönetimler, yerel halkın ihtiyaçlarını karşılayan hizmetleri yerine getirmek üzere kurulmuş, ayrı bir tüzel kişiliğe sahip

kuruluşlar olup, bu kuruluşların karar ve yürütme organları seçimle iş başına gelir. Mali ve yönetsel özerklikleri vardır.

• *Kendi İçinde Demokratik Yerel Yönetim*; Yerel yönetimler, belirli bir coğrafi alanda (il, ilçe, köy, mahalle vb.) var olup; yaşayan yerel topluluk üyelerine hizmet sunmak amacıyla kurulurlar. Bu anlayış içerisinde, halkın kendisini doğrudan ilgilendiren konularda, mümkün olduğu ölçüde kendisinin karar vermesi gerekir. Halk katılımı ile birlikte yerel yönetimlerde halk ve kamuoyu denetiminin sağlanması da; şeffaf, saydam, açık olmayı zorunlu kılan demokratik yönetimin temeli konumundadır.

3. AB ve TÜRKİYE'DE YEREL YÖNETİMLERDE ÖZERKLİK

3.1. Yerel Özerklik

Özerklik, bir grup, örgüt, kurum ya da kişinin kendi kendini yönetmesi ya da kendi faaliyetlerini dış yönlendirme ve müdahale olmaksızın düzenleyebilmesidir. Latince autos (kendi/kendini) ve nomos (yönetme/kuralını koyma/karar verme) sözcüklerinden türetilmiş olan kavram, ilk olarak kendi kendini yönetme, kendi kurallarını oluşturma, kendi kararlarını verme, herhangi bir sınırlama olmaksızın hareket edebilme serbestliği vb. anlamlara gelmiştir (Ulusoy ve Akdemir, 2009:261). Yerel özerklik ise; yerel yönetimlerin, kendi görev alanları içinde yetkilerini, merkezi ya da bölgesel yönetimlerin, ya da onların ajanlarının herhangi bir müdahalesi olmaksızın kullanabilmeleri ve bu amaçla serbestçe karar alıp uygulayabilmeleri durumudur (Metli ve Kuyaksil, 2013:3).

Özerk yerel yönetim kavramı, yerel makamların kanunlarla belirlenen sınırlar çerçevesinde, kamu işlerinin önemli bir bölümünü kendi sorumlulukları altında ve yerel nüfusun çıkarları doğrultusunda düzenleme ile yönetme hakkı ve imkânı anlamını taşır. Bu hak günümüzde; doğrudan, eşit, genel ve gizli oy sistemine göre serbestçe seçilmiş üyelerden oluşan ve kendilerine karşı sorumlu yürütme organlarına sahip olabilen meclisler veya kurul toplantıları tarafından kullanılabilir. Mevzuatın imkân verdiği durumlarda, yerel yöneticilerin vatandaşlardan oluşan meclislere, referandumlara veya vatandaşların doğrudan katılımına imkân veren öteki yöntemlere başvurulabilmesini bu hak; hiçbir şekilde etkilememelidir (Duman, 2014: 8). Yerel özerklik ilkesi; günümüzde demokratik bir yaşam şeklini kabul etmiş Avrupa ülkelerinde, gelecek zamanın Birleşik Avrupa'sını kurmayı sağlayan bir bağ ve bir değer olarak da anlam taşımaktadır. Bu çerçevede, yerel halkın özgürlüğüne saygı gösterilmesi, yerel yönetimlerin partiler üstü kuruluşlar olarak görev yapması, merkez vesayetinin tamamen ortadan kaldırılması ve özellikle de yerellik bilinci önemli bir yer tutmuştur. Yerel yönetimlerde özerklik, tarihsel süreçte merkezi yönetimler tarafından verilmiş bir haktan ziyade, yerel yönetimlerin uzun ve zorlu mücadeleleri neticesinde edindikleri bir haktır. Yerel yönetimlerin elde ettikleri bu hak; yerel hizmetlerin etkin bir şekilde görülmesinin yanında yerel halkın kendi kendilerini yönetme becerilerini geliştirmek, demokratik bir yaşam şeklini oluşturmak ve katılımı sağlamak için de önem taşır (Koç ve Yatkın, 2012: 1278).

Yerel yönetim, kendi kendini yönetme erdeminin bir ifadesi sayıldığından demokrasi ve demokratikleşmenin vazgeçilmez ögesi olarak görülür. Bu nedenledir ki; Avrupa Konseyi 1950'li yıllardan bu yana yerel yönetimlerin özerkliğinin güvence altına alınmasına ayrı bir önem vermiştir. Konsey, yerel yönetimlerin özerklik ilkesinin temel özelliklerini sürekli geliştirmiş ve 1985 yılında Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı kabul edilmiştir. Türkiye, Şartı 21 Kasım 1988'de imzalamış, 1991'de 3723 sayılı kanun ile onaylamış, 1992'de bir bakanlar kurulu kararı ile yürürlüğe koymuştur. Ancak; Türkiye Şartı kabul ederken kimi maddelerine çekince koymuştur (Kızılelma, 2012).

Türkiye bu şartın bazı maddelerine çekince koymuş olsa da, bu sözleşme; demokrasinin gelişmesine ve yönetiminde etkinlik sağlanmasına dair temel bir konuma sahip olan yerel yönetimlerin haklarının korunabilmesi için, bir güvence oluşturmaktadır. Çünkü Şart, taraf olan ülkeleri; yerel yönetimlerin siyasal, yönetsel ve mali yönlerden bağımsızlıklarını güvence altına alma konusunda zorlamaktadır. Bu çerçevede yerel özerklik ilkesinin üç temel amaca hizmet ettiği açıktır. Birincisi, giderek artan yerel hizmet taleplerini karşılayabilmek için yerel yönetime yetki ve esneklik sağlamak; ikincisi, yerel yönetimin kendi şartlarına ve ihtiyaçlarına en uygun yönetim yapısını belirlemesine imkan tanımak; üçüncüsü de, yerel yönetimi merkezi yönetimin müdahalelerinden korumak ve bunu yaparken de merkezi yönetimi, mevcut yada yeni ihtiyaçların karşılanması konusunda yerel yönetimlerin talep ve baskılarına muhatap kılmamaktır (www.arem.gov.tr, 10.08.2015).

Merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasında hizmetlerin ve gelirlerin bölüşümü sistemi, yerel yönetimlerin yönetsel ve mali özerkliğinin temelini oluşturur (Demircan, 2008:120). Mali ve siyasi özerklik ise yerel özerkliğin tamamlayıcı unsurları olarak görülmele birlikte, bunlardan biri olmadan diğerinin varlığından bahsedilememektedir. Özerk bir yönetimin serbestçe karar alabilen organlara sahip olması yeterli değildir. Bunun yanında gelir kaynaklarını, bunların oranlarını ve miktarlarını belirleme yetkileri de olmalıdır.

3.2. Yönetsel Özerklik

Yönetmel özerklik; yerel yönetimlerin kendi seçilmiş organları aracılığıyla, merkezi yönetimlerin müdahalesi olmadan serbest bir şekilde kararlar alıp uygulayabilmesine denir. Yerel yönetimlerin organlarının seçim ile göreve gelmesi ve bu organların serbest bir şekilde karar alıp uygulayabilmesi yönetmel özerkliğin iki temel şartı olarak görülmektedir. Öte yandan özerkliği sınırlandıran diğer kavram idari vesayet olarak karşımıza çıkmaktadır. Yerel yönetimler açısından idari vesayetin çerçevesi içerisinde, yerel yönetimlerin organları, eylemleri, işlemleri, kararları ve elemanları yer almaktadır. İdari vesayet birbirinden farklı uygulamaları ile karşımıza çıkmaktadır. Merkezi yönetimin yerel yönetimlerin kararlarına yönelik denetiminde onaylama, erteleme ya da geciktirme, iptal ya da fesih, önceden izin verme ve yerine geçme şekilleri vardır (Koç ve Yakın, 2012: 1280).

Yönetmel özerklik, özerk kuruluşların karar organlarını seçimle iş başına getirebilmelerini, kendi organları aracılığı ile serbestçe karar alabilmelerini, işlerini dışarıdan herhangi bir müdahale olmaksızın kendi organları aracılığıyla yerine getirebilmelerini ve tüzel kişilik sahibi olmalarını ifade eder. Yönetmel özerklik ile kamu hizmetlerinin sunumuna ilişkin sorumluluk, halka daha yakın olan yönetimlere devredileceğinden, yöre halkı demokratik haklarını kullanma konusunda daha fazla serbestliğe sahip olacaktır. Yöre halkının kendisini doğrudan ilgilendiren konularda daha fazla söz sahibi olması hizmetleri sunan görevlileri daha yakından denetlemesini de beraberinde getirecek ve yerel yöneticileri daha üst düzeyde sorumlu davranmaya zorlayacaktır (Ulusoy ve Akdemir, 2009:263-264).

İdari vesayet, yönetmel özerkliğin tam aksine devletin yerinden yönetim kuruluşları üzerindeki denetleme yetkisi olarak tanımlanmaktadır. Devlet böylece bu kuruluşların çalışmalarında gerekli kanun ve kurallara uyulmasını sağlama imkânına erişebilir. İdari vesayet, merkez ile yerel birimler arasındaki çelişkileri önlemek, devletin birliği ve kamu hizmetlerinin görülmesinde devamlılık sağlamak amacıyla yapılmalıdır. Vesayet yetkisi, konusu, vesayetin içeriği ve şekli kanunlarda kesin olarak belirtilmeli, yerel yönetimlerin özerklik alanına müdahale anlamını hiçbir zaman taşımamalıdır (Aydemir, 2001).

3.3 Mali özerklik

Mali özerklik, özerk kuruluşların merkezi yönetime bağımlı olmadan kendilerine verilen görev ve sorumlulukları yerine getirebilmelerini, ayrı mal varlığına ve gelir kaynaklarına sahip olabilmelerini ve kanunların belirlediği sınırlar içerisinde kendi organlarının kararlarına dayanarak harcama yapabilmelerini öngörür (Ulusoy ve Akdemir, 2009:263). Mali özerkliğin sağlanması bazı şartların gerçekleşmesine bağlıdır. Bunlar; mali kaynakların önemli ölçüde öz gelirden meydana gelmesi, yerel yönetimlerin kendi öz gelirlerinin oranlarını kendilerinin belirlemesi, merkezi yönetim yardımlarının şartsız verilmesi, yerel yönetimlerin kendi gelirlerini serbestçe harcaabilmesi gibi başlıklarda sıralanabilmektedir (Koç ve Yatkin, 2012: 1281). Merkezi yönetim ile yerel yönetim birimi olan belediyeler arasında mali fonksiyonların bölüşümü mevzuu, bu nedenle hizmet-mali yapı bakımından önemli bir unsur olarak görülmeye başlanmıştır. Mali fonksiyonların yönetim birimleri itibariyle bölüşülmesi, harcamaların doğru şekillenmesine imkân verilmesi bakımından da önemlidir. Harcamaların doğru şekillenmesinin kaynak tasarrufunda önemli bir payı olduğu açıktır (Demircan, 2008:120).

Öte yandan mali özerkliğin yerel yönetimler yönünden harcama ve kaynak sorumluluğu oluşturması, yerel halk tercihlerinin daha az maliyetle daha iyi yansıtılması ve yerel üretim şartlarına uygun hizmet sunumu sağlaması gibi ekonomik avantajlar oluşturması hizmet etkinliği için önem taşımaktadır. Bu nedenle, yerel yönetimlerin mali özerkliğini sağlamaya yönelik olarak Yerel Yönetimler Özerklik Şartı belli başlı bazı mali şartlara yer vermiştir. Şarta göre; yerel yönetimlere anayasa veya kanunlarda gösterilen görev ve yetkileri ile orantılı olarak mali kaynak sağlanmalı ve yerel yönetimler, bu kaynakları ulusal ekonomi politikası çerçevesinde serbestçe kullanma hakkına sahip olmalıdır. Ayrıca yine Şarta göre, yeniden kaynak dağılımı yöntemleri ile ilgili olarak yerel yönetimlere danışılması konusu da önem taşımaktadır. Yatırım harcamalarını finanse etmek için yerel yönetimler; kanunlar çerçevesinde olmak üzere serbestçe sermaye piyasalarından kaynak temin edebilmelidirler (Özkök Çubukçu, 2008:102-103).

Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartının 9. maddesinin 1. bendinde "ulusal ekonomik politika çerçevesinde, yerel makamlara kendi yetkileri dâhilinde serbestçe kullanabilecekleri yeterli mali kaynaklar sağlanacaktır" ifadesi yer almaktadır. Yine aynı maddenin 3. bendindeki "yerel makamların mali kaynaklarının en azından bir bölümü oranlarını kendilerinin kanunun koyduğu sınırlar dâhilinde belirleyebilecekleri yerel vergi ve harçlardan sağlanacaktır" ifadesi yerel yönetimlerin mali açıdan özerk olması gerekliliğini vurgulamaktadır (Koç ve Yatkin, 2012: 1281). Yerel yönetimlerin, açık bir şekilde başka bir kuruluşça yerine getirilmesi öngörülmemiş yerel hizmetleri yerine getirme konusunda genel ve mutlak bir yetkiyle donatılması, buna imkân verecek mali özerklik zemininin tesis edilmesi, Birliğin subsidiarity ilkesi çerçevesinde belirlediği nihai hedefler olarak sıralanabilmektedir (Kerman, 2009:282).

3.4. Siyasi özerklik

Siyasi özerklik, çoğunlukla federal devletlerde, anayasa tarafından, ulusal kimliği olmayan yerel yönetim birimlerine tanınmış özerk veya yarı özerk statüye dayanan bir yönetim şeklidir. Yerel halkın kendisiyle ilgili konularda kanun yapma ve bağımsız davranma imkânı vardır. Siyasi özerkliği bağımsızlık diye algılamamak gerekir. Siyasi özerkliği olan yönetimlerin, sadece kendi bölgelerinde önemli oranda karar ve hareket serbestliği vardır. Fakat uluslararası ilişkilerde merkezi yönetimin etkinliği daha fazladır (Koç ve Yatkin, 2012: 1281).

Siyasi özerklik, yerel toplumun kendini ilgilendiren konularda kanun çıkarma yetkisine sahip olmasını ve dilediği gibi bağımsız davranmasını ön koşan bir yapıyı ifade eder. Siyasi özerkliğin var olduğu ülkelerde eyalet yönetimleri kimi siyasal kararlar almak ve kanun çıkarmak gibi yetkilere sahip olmakla birlikte, egemenlik yetkisi federal devletin tekelinde bulunmaktadır (Ulusoy ve Akdemir, 2009:263). Özerklik, kendi organları ile kendilerine ait işleri yönetme yetkisini devletin ulusaltı bir topluluğa vermesidir. Verilen bu yetki yalnızca yönetsel alanla ilgiliyse ve yönetsel özerklik, siyasal alanı bu yetki içine alıyorsa siyasi özerklik söz konusu olmaktadır. Federatif özerklik, bir birliğin kuruluşunda tüm devletlerin kendi varlığından aldığı özerkliğin korunmasıdır. Bu özerklik tipi siyasal ve yönetsel özerklik yapısından daha geniştir.

3.5. Yerellik (Subsidiarite) İlkesi

Gerek AB kurumları gerekse Avrupa Konseyi'nin büyük önem atfettiği "yerindenlik" ilkesi, yerel ve bölgesel yönetimlere daha çok yetki aktararak özerkliklerinin artırılmasını öngörmektedir (Arıkan, 2004: 39). Subsidiarite ilkesi, belirli bir alanda merkezi otoritenin kullanacağı yetki, ulaşılmak istenen hedefi gerçekleştirmek için merkezi otoritenin kendisinin müdahalesini veya düzenleme yapmasını gerekli görür. Merkezi otoritenin bu "gereklilik" konusundaki takdir hakkı subsidiarite ilkesinin AB organları lehine değerlendirilmesi sonucunu doğurur. Tanımdan yola çıkarak hem merkez hem de yerel yönetimler, yaptıkları işlemi aynı ilkeye dayandırabilmektedirler (Bozkurt ve Özcan, 2001: 10). Bu ilkenin dayandığı temel argüman, yurttaşın en yakın yönetim birimlerinin yani -yerel yönetimlerin-, aslında yerel talep ve ihtiyaçları daha iyi belirleyebileceği ve böylece hizmet sunumunda etkinliğin sağlanabileceğidir (Çam, 2015: 24).

Subsidiarite ilkesi, 1980'li yıllardan bu yana ulusal ve uluslararası bazı kuruluşların almış oldukları kararlarda yer almaktadır. Kavram olarak subsidiarite, ikincil olma, yedekte olma, yardım etme ve destek verme gibi anlamlara gelmektedir. Bu yeni kavram, yerel yönetimlerin üst yönetimlerle ilişkilerinin düzenlenmesi ve onların özgürlüklerinin korunabilmesi açısından önem taşımaktadır. Subsidiarite sözcüğü, ilk kez 1992 tarihinde Maastricht'te imzalanan AB Antlaşması'nın 3/b maddesinde açıklanmıştır (Demir ve Karakütük, 2003:73). Maastricht Antlaşması'na subsidiarite ilkesinin konulmasının amacı, üye devletlerin egemenlik alanlarını korumak ve AB'nin eylem alanının üye devletler ve devlet altı yönetsel birimler aleyhine ölçsüzce genişlemesini önlemektir (Kerman, 2009:277). Daha açık bir dille, bu ilke uyarınca; AB'nin kendi girişimi, ancak yerel, bölgesel veya ulusal girişimden daha etkili olacaksa harekete geçecektir. Bu ilke oranlılık ve gereklilik ilkeleriyle sıkı sıkıya bağlıdır. AB'nin girişimi, Antlaşma'nın hedefine ulaşmak için gerekli olanın dışına çıkmamalıdır (Şan, 2007).

1990'lardan itibaren ciddi olarak tartışılmakta olan subsidiarite ilkesi, günümüzde AB hukuk düzeninin en önemli ilkelerinden birisidir. Bu ilkeye göre, kamusal ihtiyaca en yakın yönetim, halka en yakın yönetimdir, dolayısıyla hizmetlerin karşılanmasında ilk olarak yerel yönetimlere görev düşmektedir (Zeyrekli ve Ekizceleroğlu, 2007: 30). Subsidiarite ilkesinin en önemli işlevi, AB coğrafyasında bulunan ulus-altı yönetsel örgütlerin, yerel yönetimlerin yetkilerinin korunmasını ve artırılmasını sağlamaktır. "Yerel"i, "merkez" karşısında anayasal anlamda güçlendirmek, AB içinde yerel özerkliğin garantisi olmuştur. Bu ilke, AB ile Topluluğun ortak kültürel değerleri olan demokrasi, dayanışma ve hukukun üstünlüğü gibi esaslarla birlikte, Topluluğun temelini oluşturan anayasal ilkeler arasında yerini almıştır (Özcan, www.cu.edu.tr, 2015). Bu nedenle; AB organları, faaliyetlerini gerçekleştirirken bu ilkeyi göz önünde bulundurmamak zorunda kalacaklardır. Kopenhag Kriterleri çerçevesinde, özellikle insan hakları ve azınlık hakları, AB üyeliği için de olmazsa olmaz bir şart olarak belirlenmiştir. Yeni ülkelerle genişleyen AB'nin; azınlıkların ve küçük etnik grupların haklarını korumak için kullanabileceği en etkin araçlardan biri yine subsidiarite ilkesi olacaktır. Bu ilke sayesinde bu gruplar, kendi varlıklarını daha güvende hissedecekler ve AB içinde daha etkin rol alabileceklerdir (Yıldırım, 2014:135).

Yerellik, farklı düzeylerin dikey hiyerarşik yetkilerine dayanan ve yatay güç paylaşımını karşılayan devletin, iki kez sınırlanmasına imkân veren bir sosyal yapılanma özelliği göstermektedir. Ayrıca; bireyin toplumsal amaçlı ilişkilerini, sosyal alt bölümlerle sürekli üst oluşumlara aktaran bir düzenleme ilkesi işlevi görmektedir. Bu nedenle, hiçbir grubun kendi gücüyle başarabileceği işler hakkındaki düzenleme yetkisinin elinden alınmaması gerekmektedir (www.arem.gov.tr, 10.08.2015). Aynı doğrultuda; hizmette halka yakınlık ilkesini sınırlayan başlıca öğeler şu şekilde sıralanabilir: (i) hizmetin konusu tamamen Birliğin kendi yetki alanına girmeli, üye devletlerin yetersizliği durumu söz konusu olmalıdır (gereklilik ilkesi); (ii)

Birliğin hizmeti daha iyi yerine getirebilmesi mümkün olmalıdır (etkinlik ilkesi); (iii) Birliğin eylemi ile gerçekleştirilmeye çalışılan amaç arasında bir orantı olmalı, Birliğin eylemi, ilgili amacı gerçekleştirmek için gerekli olanın ötesine geçen bir eylem olmamalıdır (orantılılık ilkesi) (Kösecik, 2006:13).

Yerinden yönetimlerin, güçlü kurumlar olduğu birçok Avrupa ülkesinde genel yetki ilkesine yer verilmektedir. Böylece, yerel yönetimler, kanunların başka kurumlara bırakmadığı her türlü yerel hizmet ve görevi yapabileceklerdir. Bu yönde yapılan düzenlemelerin, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ile getirilen ilkelere ve Maastricht Antlaşması'nın önemli bir yönünü oluşturan Subsidiarite (yerindenlik) ilkesiyle uyumlu olduğu ifade edilebilir.

Yerel Yönetimler Özerklik Şartını 1985 yılında benimseyen Avrupa Konseyi, geleceğin AB'nin en önemli yapı taşlarından birinin, özerk yerel yönetimler olduğu inancıyla, Avrupa ülkelerinde ortak bir toplumsal değer olan yerel özerkliğe, kuruluşundan bu yana büyük önem vermiştir. Şart'ın amacı, kamusal hizmetlerin halka en yakın kuruluşlar eliyle getirilmesiyle, halka günlük çevresini ilgilendiren konularda kararların alınmasına etkin olarak katılma imkânı vermek ve yerel yönetimlere onları daha etkili kılacak yeni haklar vermektir. Taraf olan devletler, yerel yönetimlere siyasal, yönetsel ve mali özerklik sağlayan temel kurallara uymaya zorunludur. Yerel Yönetimler Özerklik Şartının ilkelerinden bazıları; yerel özerklik üzerinde şu şekilde durmaktadır (Çelikyay ve Turgut, 2011:31-32):

1. Özerk yerel yönetim ilkesi, kanunlarla ve uygun olduğu durumlarda anayasalarla tanınacaktır (Md.2).
2. Yerel yönetimler, özerkliğin kendilerine sağladığı hakları dolaysız, eşit, gizli ve genel oy ilkesine dayalı olarak serbestçe seçilen üyelerden oluşan meclisler eliyle kullanırlar (Md.3.2).
3. Yetki alanlarının dışında bırakılmış olmayan ve başka yönetimlere verilmemiş olan her konuda, yerel yönetimlerin takdir hakkına sahip olması, özerkliğin bir gerekliliğidir (Md.4.2).
4. Yerel yönetimlerin yetkileri tümüyle ve yalnız onlara aittir. Bu yetkiler, kanunlarla belirlenenler dışında, merkezi ya da bölgesel özellikli başka yönetimlerce sınırlandırılmaz (Md.4.4).

Bilindiği üzere, Maastricht Antlaşması'nda (Md. b son paragraf), Birliğin amaçlarının ancak "subsidiarite ilkesi göz önünde tutularak gerçekleştirileceği" yinelenmektedir. Kamu hizmetlerinin işlevselliğine göre vatandaşa en yakın yönetim birimi tarafından yerine getirilmesi gereği olarak tanımlanan subsidiarite ilkesi AB karar, görüşme ve konferanslarının da ana konularından birini oluşturmaktadır. Hizmetin belirlenmesi ve yürütülmesi ölçütü olarak "halka en yakın birim" tasviri; yerel yönetim siyasetin görülüş tarzı bakımından da özel bir yere sahiptir.

Bu gelişmeler, Türkiye'deki yerel yönetim sürecine de 1980'lerin ikinci yarısında yansımış, öncelikle 1984 yılında 3030 sayılı kanun ile büyükşehir belediyeleri kurulmuştur. Ardından 1988 yılında Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı kabul edilmiştir. 1990'lı yıllarla birlikte reform çalışmaları boyut değiştirmiş, kamu yönetiminin niteliğini değiştirmeye yönelik yapısal reform çalışmaları hız kazanmıştır. Bu çerçevede 1991 yılında yerel yönetimlerin güçlendirilmesine yönelik öneriler içeren "Yerel Yönetimler Araştırma Grubu Raporu" hazırlanmıştır. Bu dönemde tüm dünyada ağırlığı hissedilen Yeni Kamu Yönetimi Anlayışı, 1998 yılında yürürlüğe giren Yerel Yönetimler Kanunu Tasarısı aracılığı ile yerel yönetimler bünyesinde uygulamaya aktarılmıştır. Merkezin yetki ve sorumluluklarının yerel lehine azaltılmasına yönelik bu yeni anlayış 2000'li yıllarda daha da pekiştirilmiştir. 2000'li yıllarda Başbakanlık tarafından "Değişimin Yönetimi İçin Yönetimde Değişim" adlı bir rapor yayımlanmış, ardından 2003 yılında hazırlanan Kamu Yönetimi Temel Kanunu Tasarısı, 2004 ve 2005 yıllarında yürürlüğe giren İl Özel İdaresi Kanunu, Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve Belediye Kanunu ile yeniden yapılanma çalışmalarına hız verilmiştir (Emini, 2009: 35).

4. KÜRESELLEŞME SÜRECİNDE AB'DE YEREL YÖNETİMLER ANLAYIŞI VE TÜRKİYE

Küreselleşme AB'ye adaylık sürecinin haricinde yerel özerkliğin tanınması ve yaygınlık kazanmasına hizmet eden Türkiye'deki bir diğer etmen olarak kabul edilebilir. Küreselleşme olgusu, 1980'lerde belirginleşen liberalleşme politikaları ile başlamış ve 1990'larda yerel taleplerin artışına ve yeni taleplerin tanınırlık kazanmasına hizmet etmiştir. Küreselleşme, iç ve dış dinamiklerle beslenen bir süreç olarak, bütün dünyanın olduğu gibi Türkiye'nin de karşı karşıya olduğu bir gerçektir. AB'nin çekirdeğini oluşturan devletlerin yerel alanda demokrasiyi güçlendirmek için çok farklı mekanizmalardan yararlandıkları; özellikle günümüzde e-devlet, m-devlet (mobil devlet) ve açık devlet (open government) uygulamalarını yaygınlaştırdıkları görülmektedir. Günümüzde, küreselleşme ile daha fazla tanınırlık kazanan ve yerel siyasette bir hak olarak görülmeye başlayan vatandaş odaklı yönetimin, yerel yönetim birimlerince sunulan bütün uygulamaların da temeli olduğunu görülmektedir (Çukurçayır, 2011:9).

Küresel siyasette, yerel demokrasilerin hukuki yönden bağlayıcı metinlerle güvence altına alındığı örneklerle rastlamak zordur. AB gibi ulus-üstü yapılanmalar bu konuda ilk somut adımların atılmasına aracı olmuştur. Yerel demokrasinin öneminin Avrupa Konseyi üyeleri tarafından anlaşılıp kabul edilmesi, yerel yönetimlerin haklarını ve yetkilerini garanti altına alan ilk uluslararası bağlayıcı sözleşme olan Avrupa Yerel

Yönetimler Özerklik Şartının hazırlanması sonucunu doğurmuştur. Yerel toplulukları demokrasi pratiğinin gerçekleştiği ilk düzey olarak kabul eden sözleşme, bu alanda da bir ilk olma özelliği taşımaktadır (Zorluoğlu, 2011:47).

AB bakımından Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, bir anlamda yerinden yönetimlerin anayasası hükmündedir. Şart, yerel yönetimlerin tüm üye ülkelerde nasıl yapılması gerektiğini, birbirleriyle nasıl ilişkilerde bulunabileceklerini, belediye başkanlarının hangi hak ve yetkilere sahip olması gerektiğini ve de bu devletlerin hak ve yükümlülüklerini belirlemiştir. Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartında “yerinden yönetim esasına dayalı bir Avrupa oluşturulması” hedeflenmiş ve bu hedefi gerçekleştirmek için şartı imzalayan ülkelerin “geniş bir özerkliğe sahip yerel yönetimlerin varlığını” temel ilke olarak benimsemeleri gerekliliği belirtilmiştir (Türkoğlu, 2009: 52-53). Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartında da öngörülen “subsidiarite” ilkesine paralel bir şekilde, belediye hizmetlerinin, halka en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulması esası kabul edilmiştir (Özel, 2010:24). AB’nin kurulması ve gelişmesi süreçlerinde yerel ve bölgesel yönetimlere ait düzenlemelerde temel eksen konumundaki “yerellik-subsidiyarite” ilkesinin, 1951’de imzalanan ve Avrupa Topluluğu’nu kuran Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu Antlaşması’ndan (Md.95) itibaren ana antlaşmalarda yer aldığı ve yerellik ilkesinin Avrupa içinde yerel yönetimlerde esas vurgu olarak kullanıldığı söylenebilir (Ökmen ve Canan, 2009:153).

AB’nin ekonomik birlikten siyasal birliğe giderken gerekli adımları atabilmesinde yerelliğe verdiği önemin büyük katkısı olmuştur. Bu bağlamda özellikle, yerindenlik ilkesini kabul etmesi ve bölgeler arası eşitsizliğe karşı ısrarlı bir politika izlemesi üzerinde durmak gerekir. Bütün bunlara bakıldığında, AB’ye katılacak ülkelerin uygulamak zorunda olduğu AB mevzuatı ve düzenlemelerinin büyük çoğunluğu, yerel yönetimlerce gerçekleştirilmek durumundadır. Bu nedenle, AB’ye girmenin etkileri büyük ölçüde kendisini yerel yaşamda gösterecektir (www.wald.org.tr, 21.05.2015).

AB bünyesinde yerel yönetimlerin özerkliğine (buradaki özerklik siyasal değil, yönetsel anlamdadır) ilişkin ilk çalışma, 1985 tarihli Avrupa Yerel Özerklik Şartıdır. Bu Şart ile değişik Avrupa ülkelerinde özerk yerel yönetimlerin korunması ve güçlendirilmesine, demokratik ilkelere ve yönetimde âdem-i merkezîyetçiliğe dayanan bir Avrupa oluşturulmasına katkı sağlanacağı düşünülmüştür. Avrupa Yerel Özerklik Şartına bir bütün olarak bakıldığında, Avrupa Konseyi üyesi olan ülkelerdeki yerel yönetimlere ilişkin demokratik düzenlemeleri her ülkede birbirine yakın bir şekilde işletmek suretiyle, AB içinde halkın iradesine dayalı bir entegrasyona gidişin belirtileri görülür (www.anlayis.net, 2015). Türkiye, 21 Kasım 1988 tarihinde Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartını imzalamış ve 22 Aralık 1988 tarihinde gerekli onay sağlanarak yürürlüğe girmiştir. Ancak Bakanlar Kurulunun onaylaması, konuya ilişkin kararın 3 Ekim 1992 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanması ile mümkün olmuştur (www.arem.gov.tr, 10.08.2015).

Türkiye’de yerel yönetim sistemini yeniden oluşturan kanuni düzenlemelerin 2003 yılından bugüne geçirdiği dönüşüm, yerinden yönetimci bir yapının oluşturulma sürecinin anlamlandırılması bakımından da büyük önem taşımaktadır. Dönüşüm; merkezi yönetim-yerinden yönetim ilişkisinin denge noktasının yerinden yönetimci bir yaklaşımla bozulması, ardından yine merkezîyetçi sayılabilecek bir denge noktasında durması şeklinde gerçekleşmiştir (Erençin, 2007:108-109). Türkiye’de AB süreciyle kamu yönetiminin yeniden yapılanması çalışmaları, önemli düzeye erişmiştir. Nitekim Kamu Yönetimi Temel Kanun Tasarısı ile başlayan ve bu çerçevede dikkate alınarak hazırlanan 5302 sayılı İl Özel İdare Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5216 sayılı Büyükşehir Kanunu, katılımcılığı, yerelliği, hukukiliği, özerkliği daha fazla öne çıkaran ve yaşama geçirilmesini kolaylaştıran bir yaklaşımı benimsemiştir. Bu da yerel yönetimleri yönetsel ve mali açıdan daha fazla özerk kılma ortamını hazırlamaktadır (Emini, 2009: 44-45).

4.1. Türkiye’de AB Yerel Yönetimler Anlayışı ve Küreselleşme

Avrupa ve batılı ülkelerin genelinde; tüm değişim ve dönüşümleri kapsayıcı bir şekilde ifade eden bir kavram olan küreselleşme, ekonomik, siyasal, toplumsal, kültürel alanlarda göstermiş olduğu etkileri yerel yönetimler düzeyinde de oldukça hissettirmektedir. Özellikle küresel, ulusal ve bölgesel düzeydeki politik, ekonomik ve demografik değişiklikler yerel yönetimlerin, yönetim biçimini ve kamu hizmetlerinin sağlanmasındaki rolünü yeniden şekillendirdiğinden bu etki kendisini yerel temsil alanında da belli etmektedir. Bu değişim sürecinde yerel yönetimler yeni yaklaşımlar ve yeni örgütsel yetenekler geliştirmeye zorlanmışlardır. AB genişleme süreci sonunda AB’ye yeni katılan ülkelerde demokratikleşme ve yerelleşme ve de hizmette yerindelik anlayışı bu değişimlerle ilgili olarak ortaya çıkarken, neo-liberal politikaları uygulayan bazı eski AB ülkelerinde de yerel yönetimler, kamu hizmetlerinin sağlanmasında geçmişe göre daha geri plana itilmeye başlanmıştır. Başka bir deyişle küreselleşme AB’de hem olumlu hem de olumsuz etkileriyle yerel demokrasi uygulamalarında var olmaya devam etmektedir. AB’de geleneksel olarak yerel yönetimler tarafından sunulmakta olan bazı hizmetlerin, ya merkezileştirilmiş ya da piyasa koşulları içerisinde sağlanması gündeme gelmiştir (Kösecik ve Özgür, 2005:3).

Küresel siyasete yön veren Birleşmiş Millet Organizasyonu (BM), işbirliği ve ortak girişimleri AB siyasetine yön vermede oldukça etkili olmaktadır. AB yerel yönetim algısının da oluşmasında büyük bir

katkı sahibi olan BM Rio Konferansı burada verilebilecek örneklerden biridir. Özellikle BM Rio Zirvesi'nde ele alınan panel başlıklarından biri olan; geleceğe yönelik 21. Yüzyıl sorunlarının tartışıldığı; Gündem 21'in işaret ettiği alanların ve getirilen çözümlerin kökleri genelde yerel faaliyetlere dayalı tarif edilmiştir. Burada öngörülen hedeflere ulaşılmasında yerel otoritelerin katılımı ve işbirliği belirleyici bir faktör olarak öne çıkmıştır. YG 21 süreciyle birlikte yönetim kavramının küresel düzeyde olduğu kadar AB yerel demokrasi algısına da eklenen şekliyle de yaygınlık kazandığı ifade edilebilir. Bu süreçte yerel yönetimler, çok aktörlü yönetimin bir parçasını oluşturmaktadır (Yılmaz, 2015: 34).

4.2. AB Yerel Yönetimler Anlayışı ve Cinsiyet

Kadınların özgürleşme ve eşitlik mücadelesi dönemsel olarak farklılık kazanmıştır. Bu farklıların ardında yatan nedenlerden biri küreselleşme olarak karşımıza çıkmaktadır. Kadınların AB ülkeleri toplumlara da dâhil olmak üzere; çoğu toplumda ikincil konumda olması bu mücadelenin ardında yatan algılardan biridir. AB yerel yönetimlerine ülkemizden getirilen bakış açısı ele alındığında; verilen bu mücadelenin yanında kadınların siyaseti tanımlama biçimi, kadınların siyasetle ve siyasal örgütlerle kurdukları bağ ve de siyasal partilerle kurulan güç ilişkileri etkili olmaktadır.

Yerel demokrasi ve yerel yönetimlere dair demokrasi beklentileri ele alındığında; toplumsal cinsiyet kamusal alanda cinsiyet, küreselleşme ile genellenen iktidar kavramı, siyasal katılım ve vatandaşlık algısı; cinsiyet farklarına dayalı anlayış ayrımının temel nedenleri olarak öne çıkmaktadır. Ülkemizde; genellikle siyaset; kadınlar için ürkütücü ve anlaşılmalıdır. En çok hırs, iktidar ve mücadele kavramlarıyla anılan siyaset, Türkiye'de kadın özellikleriyle uzlaşmaz sayılmakta dolayısıyla "erkek işi" olarak tanımlanmaktadır (Çakır, 2008: 27). Öte yandan; Türkiye'de kadın haklarının elde edilişi Türk modernleşme tarihinin de önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Siyasal hayat içinde kadının yer edinme çabası, eğitim almasıyla başlamış, meslek edinmesi, süreçte kadın derneklerinin kurulmasıyla birlikte kadının evin dışına çıkması sürecine hizmet etmiştir. Günümüzde; gerek ulusal gerekse yerel çeşitli yayın organlarının kurulmasıyla kadının daha fazla statü arayışına girmesi, onu toplum içinde görünür kılmış ve siyasete olan ilgisini de arttırmıştır.

Hem kadınlara destek olma anlamında, hem de yerel siyasette kadın etkisinin yerel yönetimlere katkılarda bulunması anlamında, yerel yönetimlerin kadınlarla işbirliği içinde olması olumlu sonuçlar doğurmaktadır. Bu işbirliğinin model alınmasında AB yerel yönetimleri modelinde de başvuru toplumsal cinsiyet ve eşitlik perspektifi yol gösterici olacaktır. Gerek Maastricht Antlaşmasında yer alan Sosyal Protokol kısmında; gerekse Amsterdam Antlaşması'nın 2 ve 3 nolu bölümünde cinsiyet hakları ve eşitlik; AB sosyal politikasının temel direklerinden biri olarak sayılmıştır. Benzer şekilde Kümbetoğlu'na göre de; ülkemizde yerel yönetimleri ve kentsel gelişmeyi daha etkin kılmak, ancak etkin kent politikaları ve de taşımaya devam edilecek adil girişimci toplumsal eşitlik ve cinsiyet "perspektifi" ile mümkün olacaktır (Kümbetoğlu, 2002: 277). 1995 BM Beijing Konferansı'nın küresel düzeyde etkisiyle şekillenen AB Komisyonu'nun "Dördüncü Eşitlik Fırsatları Programı"; toplumsal eşitlik perspektifini bir adım öteye taşımış ve AB'de kadınların gerek ulusal gerek yerel düzeyde politikaların hazırlanması, uygulanması ve izlenmesi süreçlerine daha fazla katılması hedefine yönelik destek sunmuştur. 7 Haziran 2000 tarihinde AB Komisyonu, İlk Cinsiyet Eşitliği Çerçeve Stratejisini oluşturmuştur.

Öte yandan; ülkemizde yerel demokraside kadınların rol alması konulu ulusal strateji veya destek programlarının yeterince etkin olmadığı söylenebilir. Aynı şekilde; AB yerel siyaset veya demokrasi modelinin de yerel siyasette cinsiyet sorunsalına bir çözüm olarak sunulması pek mümkün olmamıştır. Bunun temel nedeni, cinsiyet eşitliğini savunan stratejilerin AB modelini bu perspektifle yeterince değerlendirmemiş olmasıdır. Oysaki Türkiye AB ile kıyaslandığında; yerel yönetimlerde de kadın sayısı oldukça düşük görünmekte, yerel yönetimde mutlaka yer alması gereken kadınların bu alandan da uzak olduğu anlaşılmaktadır. Ulusal ve yerel siyasete temsilci olarak katılımında bu açıkça görülebilmektedir. Türkiye'de kadın milletvekili oranı 81 olup bu oran 550 milletvekili TBMM içerisinde %14'e tekâmül etmektedir. AB genelinde 28 AB üyesi ülke dağılımına bakıldığında bu oran 2014 seçimlerinden sonra parlamento için %37 ortalamasındadır (Europarl, 3.2.2016). Avrupa'da kadın belediye başkanı oranı %10,5 olmasına rağmen ülkemizde %0,88'dir. Zira yalnızca 26 belediyenin kadın belediye başkanı vardır (CNNturk, 12.01.2016).

Ülkemizde temsil açısından bir önemli sorunda il nüfuslarının yaklaşık yarısını oluşturan kadınların temsil organlarında yeteri kadar temsil edilemediği yani kadın temsilcilerin azlığı önemli bir sorundur. Önceki çalışmalara bakıldığında; 2005'te Bingöl Belediye Meclisinde kadın oranı %12 (Baraç, 2005: 83) 2009 yılında Şanlıurfa'da (Çelik ve Uluç, 2009: 228), Belediye Meclis üyelerinin sadece % 5,4'ü kadındır (Yıldırım vd, 2011). Güncel bir açıdan yaklaşmak üzere en son yerel seçim sonuçlarının 2015 yılında düzenlenmiş olduğu hatırlanmalıdır. Çalışmanın yapıldığı Kahramanmaraş ilinde; 2015 yerel seçimlerinden sonra oluşan BŞB meclisinde yalnızca 5 üyesi kadın olan meclis'te kadın temsilci oranı %8,3'te kalmıştır (Kahramanmaraş Belediyesi resmi internet sitesi, 3.2.2016, www.kahramanmaras.bel.tr).

5. ARAŞTIRMA

5.1. Evren ve Örneklem

BŞB meclis üyelerinin yerel yönetimler konusunda AB'ye ilişkin yaklaşımlarını belirlemek amacıyla Kahramanmaraş'ta bir alan araştırması yapılmıştır.

Anket yönteminin kullanıldığı araştırma, Kahramanmaraş BŞB meclisinde yer alan 61 BŞB meclis üyesine uygulanmıştır. Araştırmada BŞB meclis üyelerine yapılan anketlerin tamamı geri dönmüş ve değerlendirmeye geçilmiştir.

Burada öncelikle ankete katılanların kişisel özellikleri verilmekte olup daha sonra çalışmanın araştırma konusu ile ilgili bulgular ve hipotezler ele alınacaktır.

5.2. Bulgular ve Yorumları

Çalışma Kahramanmaraş BŞB meclis üyelerinin, bir belediye meclis üyesi olarak, AB yerel yönetim anlayışını nasıl algıladıklarını ve ne kadar benimsediklerini belirlemek üzere uygulanmış olup elde edilen sonuçlar aşağıda yer almaktadır.

5.3. Demografik Yapı

Bu bölümde çalışmamıza katılan BŞB meclis üyelerine ait demografik özelliklerine yer verilmiştir.

Tablo 1. BŞB Meclis Üyelerine Ait Demografik Özelliklerin Dağılımı

		Frekans	Yüzde			Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	5	8,2	Doğum Yeri	Merkez	13	21,3
	Erkek	56	91,8		Elbistan	9	14,8
	Toplam	61	100		Göksun	6	9,8
Yaş	25-35 arası	3	4,9	Türkoğlu	7	11,5	
	35-45 arası	15	24,6	Afşin	4	6,6	
	45-55 arası	28	45,9	Andırın	2	3,3	
	55-65 arası	14	23,0	Nurhak	4	6,6	
	65 ve üzeri	1	1,6	Çağlayancerit	3	4,9	
	Toplam	61	100	Ekinözü	3	4,9	
Eğitim	İlkokul	4	6,6	Pazarcık	6	9,8	
	Ortaokul(ilköğretim)	8	13,1	Adana	1	1,6	
	Lise	23	37,7	Boş	3	4,9	
	Ön Lisans	1	1,6	Toplam	61	100	
	Lisans	17	27,9	Meslek	Esnaf	13	21,3
	Lisansüstü	7	11,5		İşçi	5	8,2
	Boş	1	1,6		Ev Hanımı	3	4,9
	Toplam	61	100		Emekli	6	9,8
					Diğer	29	47,5
					Boş	5	8,2
			Toplam	61	100,0		

Tablo 1'de araştırmaya katılan BŞB meclis üyelerine ait demografik yapı dağılımına bakıldığında, BŞB meclis üyelerinin %91.8'ini erkeklerin oluşturduğu, %45.9'luk kısmının ise orta yaş olarak nitelendirilen 45-55 yaş arası olduğu görülmektedir. BŞB meclis üyelerinin %21.3'ünü Kahramanmaraş merkez, %14.8'inin Elbistan ve %11.5'nin Türkoğlu doğumlu olduğu görülmektedir. Ayrıca; BŞB meclis üyelerinin %47.5'lik gibi bir çoğunluğunun esnaf, işçi, ev hanımı ve emekli dışında kalan mesleklere sahip oldukları görülmekte olup, eğitim durumları açısından ise %37.7'lik kısmının lise, %27.9'luk kısmının ise lisans mezunu olduğu belirlenmiştir.

5.4. AB'yi Algılayış Özelliklerinin Dağılımı

Bu bölümde, Kahramanmaraş BŞB meclis üyelerinin AB'yi algılayış özelliklerine ait dağılımlar yer almaktadır.

Tablo 1.2. BŞB Meclis Üyelerine Göre Türkiye'nin AB'ye Üyeliğine İlişkin Dağılım

		Frekans	Yüzde
Sizce Türkiye, AB'ye üye olmalı mıdır?	Evet	38	62,3
	Hayır	23	37,7
	Toplam	61	100

Tablo 1.2'de BŞB meclis üyelerine göre Türkiye'nin AB'ye üyeliğine ilişkin dağılım yer almaktadır. Ankete katılan BŞB meclis üyelerinin %62.3'ü Türkiye'nin AB'ye üye olması gerektiğini, %37.7'sinin ise üye olmaması gerektiğini düşünmektedirler.

Türkiye'nin AB'ye üye olma nedenlerine bakıldığında; BŞB meclis üyelerinin %62.3'ü demokrasi alanında ilerlemeler sağlanacağından, %62.2'si yerel yönetimlerin yönetsel ve mali özerkliklerinin artacağından, %60.6'sı AB mali kaynaklarından yararlanılacağından, %59'u

vatandaşların yaşam standartlarının yükseleceğinden ve AB ile olan dış ticaretin artacağından dolayısıyla ekonomik kalkınmanın hız kazanacağından, %57.4'ü vize sorununun ortadan kalkacağından, %55.7'si Türkiye'nin bölgesel güç olma özelliğinin pekişeceğinden ve %50.8'i AB normlarına uygun hukuk devleti ilkesinin yerleşeceğinden dolayı Türkiye'nin AB'ye üye olması gerektiği düşüncesindedirler.

BŞB meclis üyelerine Türkiye'nin AB'ye üye olmama nedenleri sorulduğunda ise; katılımcıların %37.7'si çok yönlü dış politika anlayışımızın zarar göreceğini; %36.1'i kültürel yapımızın olumsuz yönde etkileneceğini; %34.5'i Türkiye'nin lider ülke olma özelliğinin kaybolacağını ve ortak para birimi Euro nedeni ile büyüyen ekonomimizin zarar göreceğini; %31.2'si sosyo-ekonomik gelişmişlik farkının sorun oluşturacağını ve %31.1'i ülkenin bölünmez bütünlüğü ilkesinin zarar göreceğini belirtmişlerdir.

Tablo 1.3. BŞB Meclis Üyelerine Göre Türkiye'nin AB'ye Tam Üyelik Zamanına İlişkin Dağılım

		Frekans	Yüzde
Sizce Türkiye, AB'ye Ne Zaman Tam Üye Olabilir?	1-10 yıl içerisinde	22	36,1
	11-20 yıl içerisinde	12	19,7
	20 yıl sonra	4	6,6
	Hiç bir zaman	23	37,7
	Toplam	61	100,0

Tablo 1.3'te BŞB meclis üyelerine göre Türkiye'nin AB'ye tam üye olmalarının ne zaman olması gerektiğine ilişkin dağılım yer almaktadır. Türkiye'nin AB'ye hiçbir zaman üye olamayacağını düşünen BŞB meclis üyeleri %37.7'lik kısmı oluşturmaktadır. Katılımcıların %36.1'i 1-10 yıl içerisinde, %19.7'si 11-20 yıl içerisinde ve %6.6'sı ise 20 yıl sonra üye olacağını düşünmektedirler.

Tablo 1.4. BŞB Meclis Üyelerine Göre AB'nin Türkiye'yi Tam Üyeliğe Kabul Etmeme Nedenlerine İlişkin Dağılım

		Frekans	Yüzde
Sizce AB, Türkiye'yi Niçin Tam Üyeliğe Kabul Etmez?	Nüfus Fazlalığı	1	1,6
	Din unsuru	23	37,7
	Siyasi nedenler	13	21,3
	Hepsi	17	27,9
	Hiç Biri	7	11,5
	Toplam	61	100,0

Tablo 1.4'te BŞB meclis üyelerine göre AB'nin Türkiye'yi tam üyeliğe kabul etmeme nedenlerine ilişkin dağılım yer almaktadır. %37.7'lik dilim din unsuru nedeniyle, %21.3'lük dilim siyasi nedenlerle derken, %27.9'luk dilim tüm seçenekler(hepsi), %11.5'lik dilim ise hiçbir seçeneğini AB'nin Türkiye'yi tam üyeliğe kabul etmeme nedenleri olarak sıralanmıştır.

AB'nin BŞB meclis üyeleri için ne anlam ifade ettiğine ilişkin dağılıma bakıldığında; katılımcıların %90.2'sinin ekonomik birlik, %83.6'sının AB siyasal birlik, %73.8'inin dinsel birlik, özgürlük ve ileri demokrasi, %68.8'inin hukuk devleti ilkelerini benimseyen toplumsal yapı ve %55.8'inin de muasır medeniyetler topluluğu anlamına geldiğini ifade ettikleri görülmektedir.

BŞB meclis üyelerine Türkiye'nin AB'ye üyeliğinin en önemli sonucu sorulduğunda ise; %86.9'u yerel demokrasinin güçlendirilmesi, %85.3'ü AB mali kaynaklarından yararlanılması ve ülkenin ekonomik açıdan gelişerek AB standartlarını yakalaması, %82'si ortak çıkarları esas alan siyaset anlayışının gelişmesi ve insan haklarına saygılı bir devlet örgütünün oluşturulması, %80.4'ü etkin ve verimli yerel yönetim sisteminin oluşturulması ve %77.1'i kültürel çeşitliliklerin tanınması cevabını vermiştir.

5.AB Yerel Yönetim Anlayışına Ait Özelliklerin Dağılımı

Bu bölümde, Kahramanmaraş BŞB meclis üyelerinin AB yerel yönetim anlayışı özelliklerine ait dağılımlar yer almaktadır.

Tablo 1.5. BŞB Meclis Üyelerine Göre Hizmetlerin Halka En Yakın Birim Olan Yerel Yönetimler Tarafından Yerine Getirilmesinin Doğru Bir Yaklaşım Olduğuna İlişkin Dağılım

		Frekans	Yüzde
Sizce Hizmetlerin Halka En Yakın Birim Olan Yerel Yönetimler Tarafından Yerine Getirilmesi Doğru Bir Yaklaşım mıdır?	Evet	58	95,1
	Hayır	1	1,6
	Fikrim Yok	2	3,3
	Toplam	61	100,0

Tablo 1.5'te BŞB meclis üyelerine göre hizmetlerin halka en yakın birim olan yerel yönetimler tarafından yerine getirilmesinin doğru bir yaklaşım olup olmadığına ilişkin görüş bildirimlerinin dağılımı yer almaktadır. Hizmetlerin halka en yakın birim olan yerel yönetimler tarafından yerine getirilmesinin doğru bir yaklaşım olduğunu savunanlar BŞB meclis üyelerinin %95.1'ni oluştururken, aksini savunanlar %1.6'sını oluşturmaktadır. Ayrıca BŞB meclis üyelerinden bu yaklaşım hakkında fikri olmadığını beyan edenler %3.3'lük kısmı kapsamaktadır.

Tablo 1.6. BŞB Meclis Üyelerine Göre Bazı Belediyelerin Kapatılması, "Hizmetlerin Halka En Yakın Birim Olan Yerel Yönetimler Tarafından Yerine Getirilmesi İlkesine (Yerindenlik İlkesi)" İlişkin Dağılım

		Frekans	Yüzde
Bazı Belediyelerin Kapatılması, "Hizmetlerin Halka En Yakın Birim Olan Yerel Yönetimler Tarafından Yerine Getirilmesi İlkesine (Yerindenlik İlkesi)" Uygun	Evet	21	34,4
	Hayır	38	62,3

mudur?	Fikrim Yok	2	3,3
	Toplam	61	100,0

Tablo 1.6’da BŞB meclis üyelerine göre bazı belediyelerin kapatılması, “hizmetlerin halka en yakın birim olan yerel yönetimler tarafından yerine getirilmesi ilkesine (yerindenlik ilkesi)” ilişkin dağılım yer almaktadır. Bazı belediyelerin kapatılmasının “Hizmetlerin Halka En Yakın Birim Olan Yerel Yönetimler Tarafından Yerine Getirilmesi İlkesine (yerindenlik ilkesi)” uygun olduğunu ifade eden BŞB meclis üyelerinin %34.4’ü iken, aksini düşünenler %62.3’ünü oluşturmaktadır. Bu konuda bir fikri olmadığını beyan edenler ise %3.3’lük kısmı oluşturmaktadır.

Hangi hizmetlerin yerindenlik ilkesine göre yerine getirilmesinin yararlı olacağı BŞB meclis üyelerine sorulduğunda; %98,4’ü sosyal hizmetlerin, % 98.3’ü altyapı hizmetlerinin, %96,7’si çevresel hizmetlerin, %91,8’i kültürel hizmetlerin, %86.9’u sağlık hizmetlerinin, %82’si eğitim hizmetlerinin ve %75,4’ü güvenlik hizmetlerinin yararlı olacağını belirtilmiştir.

Hizmetlerin halka en yakın yönetsel birim tarafından yerine getirilmesinin ne kazandıracığına ilişkin dağılıma bakıldığında ise BŞB meclis üyelerinin tamamı (%100’ü) yerel kalkınmanın sağlanacağını, yerel ihtiyaçların yerinde çözüleceğini, bürokratik engeller ve zaman kaybının azaltılacağını, %98.4’ü yerel hizmetlerde halk katılımının ve denetiminin sağlanacağını ve maliyetlerin azalacağını, %95.1’i hizmetlerde eşitlik ve adaletin sağlanacağını, %86.8’i AB’ye tam üyelik ile ilgili bazı engellerin ortadan kalkacağını ve %55.7’si hizmet sunumunda etkinlik ve verimliliğin sağlanacağını ifade etmişlerdir.

Tablo 1.7. BŞB Meclis Üyelerine Göre Türkiye’deki Yerel Yönetimlerin AB Standartlarında Hizmet Verememelerinin En Önemli Nedenine İlişkin Dağılımı

	Frekans	Yüzde	
Türkiye’deki Yerel Yönetimlerin AB Standartlarında Hizmet Verememelerinin En Önemli Nedeni Nedir?	Bütçe kısıtlamaları	32	52,5
	Mevzuattan kaynaklanan kısıtlamalar	4	6,6
	Yerel yönetimlerin örgütsel sorunları	7	11,5
	Yerel yönetimlerde kurumsallaşmanın sağlanmamış olması	7	11,5
	Hizmetlerin yürütülmesinde siyasi tutumun ağır basması	6	9,8
	Personelin eğitim yetersizliği	3	4,9
	Anayasal düzenlemelerin yeterli olmaması	2	3,3
Toplam	61	100	

Tablo 1.7. BŞB meclis üyelerine göre Türkiye’deki yerel yönetimlerin AB standartlarında hizmet verememelerinin en önemli nedenine ilişkin dağılım yer almaktadır. BŞB meclis üyelerinin %52.5 gibi büyük çoğunluğu bütçe kısıtlamalarını Türkiye’deki yerel yönetimlerin AB standartlarında hizmet verememelerinin nedeni olarak belirtmişlerdir. Bütçe kısıtlamalarını sırasıyla; yerel yönetimlerin örgütsel sorunları (%11.5), yerel yönetimlerde kurumsallaşmanın sağlanmamış olması (%11.5), hizmetlerin yürütülmesinde siyasi tutumun ağır basması (%9.8), mevzuattan kaynaklanan kısıtlamalar (%6.6), personelin eğitim yetersizliği (%4.9) ve anayasal düzenlemelerin yeterli olmaması (%3.3) şeklindeki nedenler takip etmektedir.

Tablo 1.8 BŞB Meclis Üyelerine Göre Türkiye’deki Yerel Yönetimlerin Yerel Özerkliğe Sahip Olmalarına İlişkin Dağılımı

	Frekans	Yüzde	
Sizce Türkiye’deki Yerel Yönetimler Yerel Özerkliğe Sahip Midir?	Evet	23	37,7
	Hayır	38	62,3
	Toplam	61	100

Tablo 1.8’de BŞB meclis üyelerine göre Türkiye’deki yerel yönetimlerin yerel özerkliğe sahip olmalarına ilişkin dağılım yer almaktadır. Yerel yönetimlerin yerel özerkliğe sahip olmadığını düşünen BŞB meclis üyeleri %62.3’lük kısmı oluşturur iken, aksini düşünenler %37.7’lik paydadır.

Tablo 1.9. BŞB Meclis Üyelerine Göre Yerel Özerkliğin En Fazla Neyi İfade Ettiğine İlişkin Dağılım

	Frekans	Yüzde	
Sizce Yerel Özerklik En Fazla Neyi İfade Eder?	Yerel yönetimlerin aldığı kararlarında ve yaptığı işlemlerinde rahat davranması	19	31,1
	Yerel hizmetler için gerekli öz kaynağa sahip olması	16	26,2
	Yerel yönetimlerin yerelde siyaset yaparken kendilerini daha rahat hissetmesi	9	14,8
	Yerel yönetimler üzerindeki idari vesayet denetiminin kaldırılması	17	27,9
	Toplam	61	100,0

Tablo 1.9’da BŞB meclis üyelerine göre yerel özerkliğin en fazla neyi ifade ettiğine ilişkin görüş bildiren dağılım yer almaktadır. Yerel özerkliğin, yerel yönetimlerin aldığı kararlarında ve yaptığı işlemlerde rahat davranması olduğunu düşünenlerin oranı %31.1, yerel yönetimler üzerindeki idari vesayet denetiminin kaldırılması olduğunu düşünenler %27.9, yerel hizmetler için gerekli öz kaynağa sahip olması

olduğunu düşünenler %26.2 ve yerel yönetimlerin yerelde siyaset yaparken kendilerini daha rahat hissetmesi olduğunu düşünenler ise %14.8'dir.

Tablo 1.10. BŞB Meclis Üyelerine Göre Yerel Özerklik Kavramının Anayasadaki Üniter Devlet İlkesine Aykırı Olup Olmamasına İlişkin Dağılım

Sizce Yerel Özerklik Kavramı, Anayasadaki Üniter Devlet İlkesine Aykırı mıdır?	Frekans	Yüzde
Evet	15	24,6
Hayır	46	75,4
Total	61	100,0

Tablo 1.10'da BŞB meclis üyelerine göre yerel özerklik kavramının, anayasadaki üniter devlet ilkesine aykırı olup olmadığına dair oluşan fikre yönelik dağılım yer almaktadır. Yerel özerklik kavramının anayasadaki üniter devlet ilkesine aykırı olmadığını düşünen BŞB meclis üyelerinin payı %75.4 iken, üniter devlet ilkesine aykırı olduğunu düşünen BŞB meclis üyelerininki %24.6 çıkmıştır.

BŞB meclis üyelerinin Türkiye'deki yerel yönetimlerin AB'deki yerel yönetimler gibi mali özerkliğe sahip olmasından ne anladıklarına ilişkin dağılıma bakıldığında; BŞB meclis üyelerinin %98.4'ü yerel yönetimlere yeterli öz gelir sağlanmasını, %91.8'i yerel yönetimlerin kendi vergilerini kendilerinin koyabilmesini, toplayacağı vergilerin oran ve matrahını kendilerinin belirlemesini, %90.2'si yerel yönetimlerin, merkezi yönetimin müdahalesi olmadan harcama yapabilmesini ve %88.6'sı yerel yönetimlerin merkezi yönetimin denetimi dışında borçlanabilmesini anladıklarını ifade etmişlerdir.

BŞB meclis üyelerinin Türkiye'deki yerel yönetimlerin AB'deki yerel yönetimler gibi yönetsel özerkliğe sahip olmasından ne anladıklarına ilişkin dağılıma bakıldığında; BŞB meclis üyelerinin %95'inin "Yerel yönetimlerin merkezi yönetim karşısında inisiyatif/yetki alanlarının genişletilmesi" ve "Yerel yönetimler üzerinde yalnızca hukuki denetimin bulunması"; %93.5'inin "Yerel yönetimlerin tüm organlarının seçimle iş başına gelmesi" ve %86.9'unun da "Karar ve işlemlerde merkezi yönetimin idari vesayetinin kaldırılması" şeklinde anlamlar yükledikleri görülmektedir.

Tablo 1.11. BŞB Meclis Üyeleri Türkiye'de AB Standartlarında Yerel Demokrasinin Geliştirilebilmesi İçin Uygulanması Gerekenlerden En Etkin Çözüme İlişkin Dağılım

	Frekans	Yüzde
Yerel yönetim seçim sistemi iyileştirilmelidir	10	16,4
Yerel demokrasi önündeki mevzuat engelleri kaldırılmalıdır	15	24,6
Yerel yönetimlerde temsil genişletilmelidir	5	8,2
Yerel yönetimlerde STK'ların etkinliği artırılmalıdır	7	11,5
Şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerine daha fazla özen gösterilmelidir	10	16,4
Yerel yönetimlerde katılım artırılmalıdır	11	18,0
Yerelde parti hiyerarşisi kırılmalı, parti içi demokrasi geliştirilmelidir	3	4,9
Toplam	61	100,0

Tablo 1.11'de BŞB meclis üyelerinin Türkiye'de AB standartlarında yerel demokrasinin geliştirilebilmesi için uygulanması gerekenler arasında en etkin çözümün hangisi olduğuna sahip olana dair fikirlerinin dağılımı yer almaktadır. BŞB meclis üyelerine göre; Türkiye'de AB standartlarında yerel demokrasinin geliştirilebilmesi için uygulanması gereken en etkin çözümün %24.6 ile yerel demokrasi önündeki mevzuat engellerinin kaldırılması, ikinci sırada %18 ile yerel yönetimlerde katılımın artırılması ve %16.4 ile hem şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerine daha fazla özen gösterilmesi hem de yerel yönetimde seçim sisteminin iyileştirilmesi olduğu görülmektedir.

Tablo 1.12. BŞB Meclis Üyelerine Göre Türkiye'de Yerel Yönetimlerde AB Standartlarında Katılımcılığın Sağlanabilmesi İçin, Uygulanması Gereken Yöntemlerden En Etkin Olanının Dağılımı

	Frekans	Yüzde
Hizmetlere gönüllü katılımın sağlanması	4	6,6
Bilgi edinme yöntemlerinin geliştirilmesi	2	3,3
İhtisas komisyonlarının etkin çalışması	9	14,8
Kent konseylerinin etkin çalışması	9	14,8
Kamuoyu yoklamaları gibi yöntemlerle halkın görüşünün alınması	22	36,1
Sivil toplum örgütlerinin etkinliğinin artırılması	11	18,0
Mahalle muhtarlıklarının halkın taleplerinin iletilmesinde daha aktif rol almaları	2	3,3
Yerel referandum hakkının verilmesi	2	3,3
Toplam	61	100,0

Tablo 1.12'de BŞB meclis üyelerine göre Türkiye'de yerel yönetimlerde AB standartlarında katılımcılığın sağlanabilmesi için, uygulanması gereken yöntemlerden en etkin olanının dağılımı yer almaktadır. Türkiye'de yerel yönetimlerde AB standartlarında katılımcılığın sağlanabilmesi için kamuoyu

yoklamaları gibi yöntemlerle halkın görüşünün alınması %36.1, sivil toplum örgütlerinin etkinliğinin artırılması %18, ihtisas komisyonlarının etkin çalışması ve kent konseylerinin etkin çalışması %14 ile en etkin yöntemler olarak ifade edilmiştir. Ayrıca hizmetlere gönüllü katılımın sağlanması %6.6, bilgi edinme yöntemlerinin geliştirilmesi, mahalle muhtarlıklarının halkın taleplerinin iletilmesinde daha aktif rol almaları ve yerel referandum hakkının verilmesi %3.3 ile uygulanması gereken yöntemlere eklenmiştir.

AB'ye uyum sürecinde Türkiye'de yerel yönetimlerin yeniden yapılandırılması konusunda yapılması gerekenler BŞB meclis üyelerine sorulduğunda; BŞB meclis üyelerinin %95'i mahalle yönetimlerinin güçlendirilmesi ve kent konseylerinin etkinliğinin artırılması, %91,8'i büyükşehir belediye modelinin yaygınlaştırılması, %73,8'i ilçe yerel yönetim biriminin kurulması, %73,7'si küçük belediyelerin kapatılması, %64'ü bölge yerel yönetiminin kurulması, %55,8'i il özel yönetimlerinin kapatılması gerektiğini belirtirken %73,7'si ise köy yönetimlerinin kaldırılmaması gerektiğini belirtmişlerdir.

BŞB meclis üyelerinin, AB ve yerel yönetimler denilince akıllarına gelen ilk şeye ilişkin dağılıma bakıldığında; BŞB meclis üyelerinin %96,7'si katılım, %93,4'ü yerel demokrasi ve hesap verilebilirlik, %90,2'si vatandaş odaklılık ve şeffaflık, %88,6'sı yerel özerklik ve %86,8'i yönetim yanıtı vermişlerdir.

Türkiye'nin, AB'ye uyum sürecinde yerel yönetimlerle ilgili olarak en çok hangi alanda reform yapması gerektiğine ilişkin dağılıma bakıldığında BŞB meclis üyelerinin tamamı (%100'ü) yerel yönetimlerde kurumsallaşmanın ve halk katılımının sağlanmasını işaret etmiştir. %98,4'ü yerel yönetimlerde örgüt yapısının demokratikleştirilmesini, %98,3'ü yerel yönetimlerde yönetsel ve mali özerkliğin sağlanması ve yerel yönetimlerin mali yapısının güçlendirilmesini, %93,4'ü merkez-yerel yönetimler arası görev-yetki-sorumluluk paylaşımını, %91,8'i idari vesayet ve denetim alanlarında reform yapılması gerekliliğini belirtmişlerdir.

Tablo 1.13. BŞB Meclis Üyelerine Göre Yerel Yönetimlerde Uygulanması Gereken En Etkin Denetim Şekline İlişkin Dağılım

	Frekans	Yüzde	
Yerel Yönetimlerde Uygulanması Gereken En Etkin Denetim Şekli Aşağıdakilerden Hangisidir?	İdari denetim	6	9,8
	Mali denetim	15	24,6
	Performans denetimi	11	18,0
	Kamuoyu denetimi	23	37,7
	Dış denetim	6	9,8
	Toplam	61	100

Tablo 1.13'te BŞB meclis üyelerine göre yerel yönetimlerde uygulanması gereken en etkin denetim şekline ilişkin dağılım yer almaktadır. Yerel yönetimlerde uygulanması gereken en etkin denetim şeklinin %37.7 oran ile kamuoyu denetimi, %24.6 ile mali denetim ve %18 ile performans denetimi olduğu belirlenmiştir.

Tablo 1.14. Türkiye'de Yerel Yönetimlerde AB Standartlarında Bir Performans Denetiminden Ne Anlaşılması Gerektiğine İlişkin Dağılım

	Frekans	Yüzde	
Türkiye'de Yerel Yönetimlerde AB Standartlarında Bir Performans Denetiminden Ne Anlaşılması Konusunda, Aşağıdaki İfadelerden Hangilerine Katılıyorsunuz?	Vatandaş Memnuniyetinin Esas Olması	61	100
	Değişen şartlara uyan bir iş anlayışı	61	100
	Esnek ve dinamik bir yapılanma	60	98,4
	Kurallara Bağlanmış Personel Yönetimi	60	98,4
	Sonuç Alıcı Yönetim Kültürünün Geliştirilmesi	58	95,1
	Etkin ve Verimli Örgütsel Yapı	58	95,1

Tablo 1.14'te verildiği üzere; Türkiye'de yerel yönetimlerde AB standartlarında bir performans denetiminden ne anlaşılması gerektiğine ilişkin dağılıma bakıldığında BŞB meclis üyelerinin; "Vatandaş memnuniyetini esas alma" ve "Değişen şartlara uyan iş anlayışı" fikrine %100, "Esnek ve dinamik yapılanma" ve "Kurallara bağlanmış personel yönetimi" fikrine %98.4, "Sonuç alıcı yönetim kültürünün geliştirilmesi" ve "Etkin ve verimli örgütsel yapı" fikrine %95.1 oranlarıyla katıldıkları verilerine ulaşılmıştır.

Tablo 1.15. BŞB Meclis Üyeleri AB'nin Yerinden Yönetim Anlayışının Türkiye'de Bütünleşmeyi mi Yoksa Ayrışmaya mı Neden Olduğuna İlişkin Dağılım

	Frekans	Yüzde	
AB'nin Yerinden Yönetim Anlayışı, Türkiye'de Bütünleşmeyi mi Yoksa Ayrışmaya mı Neden Olur?	Bütünleşmeyi Sağlar	20	32,8
	Ayrışmaya Yol Açar	12	19,7
	Değişiklik Oluşturmaz	27	44,3
	Fikrim Yok	2	3,3
	Toplam	61	100

Tablo 1.15'de BŞB meclis üyelerinin AB'nin yerinden yönetim anlayışının, Türkiye'de bütünleşmeyi mi yoksa ayrışmaya mı neden olduğuna ilişkin fikir dağılımı yer almaktadır. BŞB meclis üyeleri, AB'nin yerinden yönetim anlayışının Türkiye'de %32.8 ile bütünleşmeyi sağlayacağına, %19.3 ile ayrışmaya yol açacağına ve %44.3 ile de değişiklik oluşturmayacağına dair görüşlerini ortaya koymuşlardır.

Tablo 1.16. BŞB Meclis Üyelerine Göre Türkiye’deki Yerel Seçimlerde Bazı AB Ülkelerindeki Gibi İki Turlu Seçim Sistemi Uygulanmasına İlişkin Dağılım

	Frekans	Yüzde
Türkiye’deki Yerel Seçimlerde, Bazı AB Ülkelerindeki Gibi İki Turlu Seçim Sistemi Uygulanmalı Mıdır?		
Evet	9	14,8
Hayır	52	85,2
Toplam	61	100

Tablo 1.16’da BŞB meclis üyelerine göre Türkiye’deki yerel seçimlerde, bazı AB ülkelerindeki gibi iki turlu seçim sistemi uygulanmasına ilişkin dağılım yer almaktadır. BŞB meclis üyeleri arasında, Türkiye’deki yerel seçimlerde, bazı AB ülkelerindeki gibi iki turlu seçim sisteminin uygulanmaması gerektiğini düşünenler %85.2’ lik bir orana sahiptir.

Tablo 1.17. BŞB Meclis Üyelerine Göre, AB ile Müzakere Sürecinin Başlangıcından Bu Yana Ülkemizde Yerel Yönetimler Konusunda İlerleme Kaydedildiğini Düşündüklerine İlişkin Dağılım

	Frekans	Yüzde
AB ile Müzakere Sürecinin Başlangıcından Bu Yana, Ülkemizde Yerel Yönetimler Konusunda İlerleme Kaydedildiğini Düşünüyor musunuz?		
Evet	38	62,3
Hayır	23	37,7
Toplam	61	100

Tablo 1.17’de BŞB meclis üyelerinin, AB ile müzakere sürecinin başlangıcından bu yana, ülkemizde yerel yönetimler konusunda ilerleme kaydedilip kaydedilmediğine dair görüşlerine ait dağılım yer almaktadır. BŞB meclis üyeleri arasında; AB ile müzakere sürecinin başlangıcından bu yana, ülkemizde yerel yönetimler konusunda ilerleme kaydedildiğini düşünenler %62.3 iken aksini düşünenler %37.7’dir.

Tablo 1.18. BŞB Meclis Üyelerine Göre, Son Yıllarda Yapılan Belediye Kanunu ve Büyükşehir Belediyesi Kanunlarındaki Değişiklikler, AB’ye Üyelik Süreci Açısından Yeterliliğine İlişkin Dağılım

	Frekans	Yüzde
Sizce, Son Yıllarda Yapılan Belediye Kanunu ve Büyükşehir Belediyesi Kanunlarındaki Değişiklikler, AB’ye Üyelik Süreci Açısından Yeterli Midir?		
Evet	12	19,7
Hayır	49	80,3
Toplam	61	100

Tablo 1.18’de BŞB meclis üyelerine göre, son yıllarda yapılan belediye kanunu ve büyükşehir belediyesi kanunlarındaki değişiklikler hakkında görüşler sunulmuştur. AB’ye üyelik süreci açısından yeterli olmadığını düşünenler %80.3 iken aksini düşünenler %19.7’dir.

Tablo 1.19. BŞB Meclis Üyelerine Göre, AB’ye Uygun Bir Yerel Yönetim Yerine Kendi Ülke Şartlarımıza Bağlı Bir Yerel Yönetim Tarzı Benimsenmesinin Uygunluğuna İlişkin Dağılım

	Frekans	Yüzde
AB’ye Uygun Bir Yerel Yönetim Yerine, Kendi Ülke Şartlarımıza Bağlı Bir Yerel Yönetim Tarzı Benimsenmesi Daha mı Uygun Olur?		
Evet	34	55,7
Hayır	27	44,3
Toplam	61	100

Tablo 1.19’de BŞB meclis üyelerine göre, AB’ye uygun bir yerel yönetim yerine, kendi ülke şartlarımıza bağlı bir yerel yönetim tarzı benimsenmesinin daha uygun olduğuna ilişkin dağılım yer almaktadır. BŞB meclis üyelerinin, AB’ye uygun bir yerel yönetim yerine, kendi ülke şartlarımıza bağlı bir yerel yönetim tarzı benimsenmesi daha uygun olduğunu düşünen BŞB meclis üyeleri %55.7 iken aksini düşünen BŞB meclis üyesi %44.3’tür.

5.6. AB Yerel Yönetim Anlayışının Algılanışına İlişkin Analizler

BŞB meclis üyelerinin AB yerel yönetim anlayışını anlama ve benimseme özelliklerine ilişkin güvenilirlik analizine bakıldığında AB yerel yönetim anlayışı açısından Cronbach’s Alpha 0,894’tür. Genel olarak literatürde 0,60-0,80 arası olan Cronbach’s Alpha katsayısının ölçekte oldukça güvenilirliği, 0,80-1,00 arası ise ölçeğin yüksek güvenilirliği ifade ettiği belirtilmektedir.

Tablo 1.20. BŞB Meclis Üyelerinin AB Yerel Yönetim Anlayışını Anlama ve Benimsenmelerine İlişkin Güvenirlik Analizi

Cronbach’s Alpha	Noftems
,894	98

Bu bölümde, BŞB meclis üyelerinin AB yerel yönetim anlayışını algılayış şekilleri ile benimseme durumlarına ilişkin analizler yer almaktadır. BŞB meclis üyelerinin siyasi ve yönetsel temsil özelliklerini ölçmek amacıyla uygulanan anketten elde edilen bulgular aşağıda yer almaktadır:

H1: BŞB meclis üyelerinin cinsiyetleri ile hizmetlerin halka en yakın yönetsel birim tarafından yerine getirilmesinin ne kazandıracığı arasında anlamlı fark yoktur.

Tablo 1.21. BŞB Meclis Üyelerinin Cinsiyetleri İle Hizmetlerin Halka En Yakın İdari Birim Tarafından Yerine Getirilmesinin Ne Kazandıracığına İlişkin T-Testi Tablosu

	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Hipotez
Yerel kalkınmanın sağlanması	386,639	,000	2,279	59	,026	Red
Hizmet sunumunda etkinlik ve verimlilik	9,596	,003	1,731	59	,089	Kabul
Hizmetlerde eşitlik ve adalet	,294	,589	,761	59	,449	Kabul
AB’ye tam üyelik ile ilgili bazı engellerin ortadan kalkması	,001	,974	,009	59	,993	Kabul
Yerel ihtiyaçların yerinde çözülmesi	1,542	,219	,498	59	,620	Kabul
Yerel hizmetlerde halk katılımının ve denetiminin sağlanması	,351	,556	,540	59	,591	Kabul

Maliyetlerin azalması	,130	,720	,761	59	,450	Kabul
Bürokratik engeller ve zaman kaybının azaltılması	,079	,779	,731	59	,468	Kabul

Bu hipotezle BŞB meclis üyelerinin cinsiyetleri ile hizmetlerin halka en yakın yönetsel birim tarafından yerine getirilmesinin ne kazandıracığı arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığının belirlenmesi için bağımsız örneklem T-Testi analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre BŞB meclis üyelerinin cinsiyetleri ile hizmetlerin halka en yakın birim tarafından yerine getirilmesinin kazandıracığı yerel kalkınma açısından bir farklılığın ($p=0,026<0,05$) olduğu belirlenmiştir. Yerel kalkınma sağlanması kazancı açısından ortaya çıkan bu farklılığın; yerel kalkınma kesimindeki bayların 4.48 ve bayanların ise 5.00 ortalamaya sahip iken, diğer kesimlerin ortalamalarının yerel kalkınmanın sağlanması kazancı ortalamasından önemli derecede uzak olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Bu bulgulara göre **H1** hipotezi sadece yerel kalkınmanın sağlanması kazancı için reddedilip, diğer kesimler için ise kabul edilmiştir.

H2: BŞB meclis üyelerinin cinsiyetleri ile Türkiye'deki yerel yönetimlerin AB'deki yerel yönetimler gibi yönetsel özerkliğe sahip olmasından ne anladıkları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 1.22. BŞB Meclis Üyelerinin Cinsiyetleri ile Türkiye'deki Yerel Yönetimlerin AB'deki Yerel Yönetimler Gibi İdari Özerkliğe Sahip Olmasından Ne Anladıklarına İlişkin T-Testi Tablosu

	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Hipotez
Yerel yönetimlerin tüm organlarının seçimle iş başına gelmesi	3,075	,085	-,528	59	,600	Kabul
Yerel yönetimler üzerinde yalnızca hukuki denetimin bulunması	,134	,716	,305	59	,761	Kabul
Karar ve işlemlerde merkezi yönetimin idari vesayetinin kaldırılması	,001	,001	-2,142	59	,036	Red
Yerel yönetimlerin merkezi yönetim karşısında inisiyatif/yetki alanlarının genişletilmesi	,002	,002	-3,297	59	,002	Red

Tablo 1.22'de BŞB meclis üyelerinin cinsiyetleri ile Türkiye'deki yerel yönetimlerin AB'deki yerel yönetimler gibi yönetsel özerkliğe sahip olmasından ne anladıkları arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığının belirlenmesi için bağımsız örneklem T-Testi analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre BŞB meclis üyelerinin cinsiyetleri ile Türkiye'deki yerel yönetimlerin AB'deki yerel yönetimler gibi yönetsel özerkliğe sahip olmasından "Yerel yönetimlerin merkezi yönetim karşısına inisiyatif/yetki alanlarının genişletilmesini" ($p=0,036<0,05$) ve "Karar ve işlemlerde merkezi yönetimin idari vesayetinin kaldırılmasını" anladıkları açısından bir farklılığın ($p=0,002<0,05$) olduğu belirlenmiştir. Ortaya çıkan bu farklılığın her iki ifade için beyanda bulunan bayanların 3.40 ortalamaya sahip olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Bu bulgulara göre **H2** hipotezi "Karar ve işlemlerde merkezi yönetimin idari vesayetinin kaldırılmasını" ve "Yerel yönetimlerin merkezi yönetim karşısına inisiyatif/yetki alanlarının genişletilmesini" ifadeleri için reddedilip, diğerleri içinse kabul edilmiştir.

H3: BŞB meclis üyelerinin cinsiyetleri ile Türkiye'nin AB'ye uyum sürecinde yerel yönetimlerle ilgili olarak en çok hangi alanda reform yapması gerektiği arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 1.23. BŞB Meclis Üyelerinin Cinsiyetleri ile Türkiye'nin AB'ye Uyum Sürecinde Yerel Yönetimlerle İlgili Olarak En Çok Hangi Alanda Reform Yapması Gerektiğine İlişkin T-Testi Tablosu

	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Hipotez
Merkez-yerel yönetimler arası görev-yetki-sorumluluk paylaşımı	2,480	,121	-,578	59	,566	Kabul
Yerel yönetimlerin mali yapısının güçlendirilmesi	,814	,371	1,025	59	,309	Kabul
Yerel yönetimlerde halk katılımının sağlanması	2,740	,103	1,188	59	,240	Kabul
İdari vesayet ve denetim	,940	,007	-3,037	59	,004	Red
Yerel yönetimlerde yönetsel ve mali özerkliğin sağlanması	1,302	,245	1,240	59	,220	Kabul
Yerel yönetimlerde örgüt yapısının demokratikleştirilmesi	3,066	,085	1,482	59	,144	Kabul
Yerel yönetimlerde kurumsallaşmanın sağlanması	6,866	,011	-1,025	59	,309	Kabul

Tablo 1.23'de BŞB meclis üyelerinin cinsiyetleri ile Türkiye'nin AB'ye uyum sürecinde yerel yönetimlerle ilgili olarak en çok hangi alanda reform yapması gerektiği arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığının belirlenmesi için bağımsız örneklem T-Testi analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre BŞB meclis üyelerinin cinsiyetleri ile Türkiye'nin AB'ye uyum sürecinde yerel yönetimlerle ilgili olarak idari vesayet ve denetim alanlarında reform yapılması gerektiği açısından bir farklılığın ($p=0,004<0,05$) olduğu belirlenmiştir. İdari vesayet ve denetimde ortaya çıkan bu farklılığın; bu alanda reform yapılmasının

isteyen bayan katılımcıların 3.20 ortalama ile diğer alanlarda reform yapılmasını isteyen bayan katılımcıların ortalamalarının altında bir orana sahip olmasından kaynaklanmaktadır. Bu bulgulara göre **H3** hipotezi sadece idari vesayet ve denetim alanları için reddedilip, diğer alanlar için ise kabul edilmiştir.

H4: BŞB meclis üyelerinin yaşları ile AB'ye uygun bir yerel yönetim yerine, kendi ülke şartlarımıza bağlı bir yerel yönetim tarzı benimsenmesinin arasında anlamlı bir fark vardır.

Tablo 1.24. BŞB Meclis Üyelerinin Yaşları ile AB'ye Uygun Bir Yerel Yönetim Yerine, Kendi Ülke Şartlarımıza Bağlı Bir Yerel Yönetim Tarzı Benimsenmesinin Daha Mı Uygun Olacağına İlişkin Korelasyon Analiz Tablosu

		Yaş	AB'ye Uygun Bir Yerel Yönetim Yerine, Kendi Ülke Şartlarımıza Bağlı Bir Yerel Yönetim Tarzı Benimsenmesi Daha mı Uygun Olur?
Yaş	PearsonCorrelation	1	-,279*
	Sig. (2-tailed)		,030
	N	61	61
AB'ye Uygun Bir Yerel Yönetim Yerine, Kendi Ülke Şartlarımıza Bağlı Bir Yerel Yönetim Tarzı Benimsenmesi Daha mı Uygun Olur?	PearsonCorrelation	-,279*	1
	Sig. (2-tailed)	,030	
	N	61	61

* Korelasyon 0.05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 1.24'te BŞB meclis üyelerinin yaşları ile AB'ye uygun bir yerel yönetim yerine, kendi ülke şartlarımıza bağlı bir yerel yönetim tarzı benimsenmesine ilişkin korelasyon analizi sonucu yer almaktadır. BŞB meclis üyelerinin yaşları ile AB'ye uygun bir yerel yönetim yerine, kendi ülke şartlarımıza bağlı bir yerel yönetim tarzı benimsenmesine arasında anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki ($p=0,030<0,05$) olduğu belirlenmiştir. Yani BŞB meclis üyelerinin yaşları arttıkça AB'ye uygun bir yerel yönetim yerine, kendi ülke şartlarımıza bağlı bir yerel yönetim tarzı benimsenmesi gerektiğini düşünenlerin sayısı azalmaktadır. Bu ilişkiye dayanarak **H4** hipotezinin kabul edildiği görülmektedir.

H5: BŞB Meclis Üyelerinin İcra Ettikleri Meslekler İle Türkiye'nin AB'ye Üyeliğinin En Önemli Sonucu arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 1.25. BŞB Meclis Üyelerinin İcra Ettikleri Meslekler ile Türkiye'nin AB'ye Üyeliğinin En Önemli Sonucunun Ne Olacağına İlişkin ANOVA Analiz Tablosu

	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.	Hipotez
Etkin ve verimli yerel yönetim sisteminin oluşturulması	8,564	4	2,141	3,538	,013	Red
Yerel demokrasinin güçlendirilmesi	6,187	4	1,547	2,338	,068	Kabul
AB mali kaynaklarından yararlanılması	5,362	4	1,340	2,192	,083	Kabul
İnsan haklarına saygılı bir devlet örgütünün oluşturulması	6,640	4	1,660	1,915	,122	Kabul
Kültürel çeşitliliklerin tanınması	2,503	4	,626	,734	,573	Kabul
Ortak çıkarları esas alan siyaset anlayışının gelişmesi	4,409	4	1,102	1,161	,339	Kabul
Ülkenin ekonomik açıdan gelişerek AB Standartlarını yakalaması	1,185	4	,296	,482	,749	Kabul

Tablo 1.25'de BŞB meclis üyelerinin icra ettikleri meslekler ile Türkiye'nin AB'ye üyeliğinin en önemli sonucunun ne olacağı arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığının belirlenmesi için tek yönlü ANOVA analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; BŞB meclis üyelerinin meslekleri ile etkin ve verimli yerel yönetim sisteminin oluşturulması arasında anlamlı bir farklılık ($p=0,013<0,05$) bulunduğu belirlenmiştir. Bu farklılığın nereden kaynaklandığının belirlenmesi için çoklu karşılaştırma testlerinden TUKEY Testi uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonucunda BŞB Meclisi üyelerinden meslekleri işçi olanların grup ortalama puanları ile emekli olanların grup ortalama puanları arasında fark olduğu [$F(4-55)=3.538, 0,042<0.05$] ve belirtilen mesleklerden diğer seçeneğini işaretleyenlerin grup ortalama puanları arasında fark olduğu [$F(4-55)=3.538, 0,020<0.05$] belirlenmiştir. Buna göre **H5** hipotezi etkin ve verimli yerel yönetim sisteminin oluşturulması reddedilip, diğerleri içinse kabul edilmiştir.

H6: BŞB meclis üyelerinin icra ettikleri meslekler ile AB ve yerel yönetimler denilince akıllarına gelen ilk şeyin ne olduğu arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 1.26. BŞB Meclis Üyelerinin İcra Ettikleri Meslekler ile AB Ve Yerel Yönetimler Denilince Akıllarına Gelen İlk Şeyin Ne Olduğuna İlişkin ANOVA Analiz Tablosu

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.	Hipotez
Yerel özerklik	5,209	4	1,302	,789	,538	Kabul

Vatandaş odaklılık	2,326	4	,581	,568	,687	Kabul
Hesap verilebilirlik	,962	4	,240	,287	,885	Kabul
Şeffaflık	2,445	4	,611	,899	,472	Kabul
Katılım	3,848	4	,962	2,573	,049	Red
Yerel demokrasi	1,462	4	,366	1,192	,326	Kabul
Yerel temsil	1,622	4	,405	2,200	,082	Kabul
İdari Vesayet	,294	4	,074	,251	,908	Kabul
Yönetişim	,817	4	,204	,792	,536	Kabul

Tablo 1.26'da BŞB meclis üyelerinin icra ettikleri meslekler ile AB ve yerel yönetimler denilince akıllarına gelen ilk şey arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığının belirlenmesi için tek yönlü ANOVA analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; BŞB meclis üyelerinin meslekleri ile akıllarına gelen ilk şeyin katılım olduğu arasında anlamlı bir farklılık ($p=0,049<0,05$) bulunduğu belirlenmiştir. Bu farklılığın nereden kaynaklandığının belirlenmesi için çoklu karşılaştırma testlerinden TUKEY Testi uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonucunda tüm gruplar karşılıklı incelendiğinde aralarında bir fark olan grubun mevcut olmadığı, sadece genel olarak tüm gruplar ele alındığından tek yönlü ANOVA testinde gruplar arasında bir fark varmış gibi gözükmektedir. Buna göre **H6** hipotezi kabul edilmiştir.

H7: BŞB meclis üyelerinin eğitim düzeyleri ile yerel özerklik kavramının anayasadaki üniter devlet ilkesine aykırılığı arasında anlamlı fark vardır.

Tablo 1.27. BŞB Meclis Üyelerinin Eğitim Düzeyleri ile Yerel Özerklik Kavramının Anayasadaki Üniter Devlet İlkesine Aykırılığına İlişkin Korelasyon Analizi Tablosu

		Eğitim Düzeyi	Sizce Yerel Özerklik Kavramı, Anayasadaki Üniter Devlet İlkesine Aykırı mıdır?
Eğitim Düzeyi	Pearson Correlation	1	,299*
	Sig. (2-tailed)		,020
	N	60	60
Sizce Yerel Özerklik Kavramı, Anayasadaki Üniter Devlet İlkesine Aykırı mıdır?	Pearson Correlation	,299*	1
	Sig. (2-tailed)	,020	
	N	60	60

* Korelasyon 0.05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 1.27'de BŞB meclis üyelerinin eğitim düzeyleri ile yerel özerklik kavramının anayasadaki üniter devlet ilkesine aykırılığına ilişkin korelasyon analizi sonucu yer almaktadır. BŞB meclis üyelerinin eğitim durumları ile yerel özerklik kavramının anayasadaki üniter devlet ilkesine aykırılığı arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki ($p=0,020<0,05$) olduğu belirlenmiştir. Yani BŞB meclis üyelerinin eğitim düzeyi arttıkça yerel özerklik kavramını anayasadaki üniter devlet ilkesine aykırılığını düşünenlerin sayısı artmaktadır. Bu ilişkiye dayanarak **H7** hipotezinin kabul edildiği görülmektedir.

H8: BŞB meclis üyelerinin eğitim düzeyleri ile Türkiye'deki yerel yönetimlerin AB'deki yerel yönetimler gibi yönetsel özerkliğe sahip olmasından ne anladıkları arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 1.28. BŞB Meclis Üyelerinin Eğitim Düzeyleri ile Türkiye'deki Yerel Yönetimlerin AB'deki Yerel Yönetimler Gibi İdari Özerkliğe Sahip Olmasından Ne Anladıklarına İlişkin ANOVA Analiz Tablosu

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.	Hipotez
Yerel yönetimlerin tüm organlarının seçimle iş başına gelmesi	2,534	5	,507	,813	,545	Kabul
Yerel yönetimler üzerinde yalnızca hukuki denetimin bulunması	2,010	5	,402	,869	,508	Kabul
Karar ve işlemlerde merkezi yönetimin idari vesayetinin kaldırılması	5,255	5	1,051	1,072	,384	Kabul
Yerel yönetimlerin merkezi yönetim karşısında inisiyatif/yetki alanlarının genişletilmesi	5,042	5	1,008	2,275	,060	Kabul

Tablo 1.28'de BŞB meclis üyelerinin eğitim durumları ile Türkiye'deki yerel yönetimlerin AB'deki yerel yönetimler gibi yönetsel özerkliğe sahip olmasından ne anladıkları arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığının belirlenmesi için tek yönlü ANOVA analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; BŞB meclis üyelerinin eğitim durumları ile Türkiye'deki yerel yönetimlerin AB'deki yerel yönetimler gibi yönetsel özerkliğe sahip olmasından ne anladıkları arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı belirlenmiştir. Buna göre **H8** hipotezi kabul edilmiştir.

H9: BŞB meclis üyelerinin eğitim düzeyleri ile Türkiye'de yerel yönetimlerde AB standartlarında bir performans denetiminden ne anlaşılması gerektiği arasında anlamlı bir fark vardır.

Tablo 1.29. BŞB Meclis Üyelerinin Eğitim Düzeyleri ile Türkiye'de Yerel Yönetimlerde AB Standartlarında Bir Performans Denetiminden Ne Anlaşılması Gerektiğine İlişkin ANOVA Analiz Tablosu

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.	Hipotez
Sonuç alıcı yönetim kültürünün	2,446	5	,489	1,249	,300	Kabul

geliştirilmesi						
Etkin ve verimli örgütsel yapı	1,736	5	,347	,987	,434	Kabul
Esnek ve dinamik yapılanma	2,167	5	,433	1,504	,204	Kabul
Vatandaş memnuniyetini esas alma	,912	5	,182	,700	,626	Kabul
Kurallara bağlanmış personel yönetimi	1,394	5	,279	,689	,634	Kabul
Değişen şartlara uyan iş anlayışı	1,867	5	,373	1,955	,100	Kabul

Tablo 1.29'da BŞB meclis üyelerinin eğitim durumları ile Türkiye'deki yerel yönetimlerin AB standartlarından bir performans denetiminden ne anlaşılması gerektiği arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığının belirlenmesi için tek yönlü ANOVA analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; BŞB meclis üyelerinin eğitim durumları ile AB standartlarından bir performans denetiminden ne anlaşılması gerektiği arasında anlamlı bir farklılığın bulunmadığı belirlenmiştir. Buna göre **H9** hipotezi kabul edilmiştir.

H10: BŞB meclis üyelerine göre Türkiye, AB'ye üye olması ile AB Türkiye'yi niçin tam üyeliğe kabul etmeyeceği arasında anlamlı bir fark vardır.

Tablo 1.30. BŞB Meclis Üyelerine Göre Türkiye, AB'ye Üye Olması ile AB Türkiye'yi Niçin Tam Üyeliğe Kabul Etmeyeceğine İlişkin Korelasyon Analizi

		Sizce Türkiye, AB'ye üye olmalı mıdır?	Sizce AB, Türkiye'yi niçin tam üyeliğe kabul etmez?
Sizce Türkiye, AB'ye üye olmalı mıdır?	PearsonCorrelation	1	-,258*
	Sig. (2-tailed)		,044
	N	61	61
Sizce AB, Türkiye'yi niçin tam üyeliğe kabul etmez	PearsonCorrelation	-,258*	1
	Sig. (2-tailed)	,044	
	N	61	61

* Korelasyon 0.05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 1.30'da BŞB meclis üyelerine göre Türkiye, AB'ye üye olması ile AB Türkiye'yi niçin tam üyeliğe kabul etmeyeceğine ilişkin korelasyon analizi sonucu yer almaktadır. BŞB meclis üyelerine göre Türkiye, AB'ye üye olması ile AB Türkiye'yi niçin tam üyeliğe kabul etmeyeceğine arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki ($p=0,044<0,05$) olduğu belirlenmiştir. Yani BŞB meclis üyelerine göre Türkiye'nin AB'ye üye olma durumu arttıkça, AB'nin Türkiye'yi tam üyeliğe kabul etmeme durumu azalmaktadır. Bu ilişkiye dayanarak **H10** hipotezinin kabul edildiği görülmektedir.

H11: BŞB meclis üyelerine göre Türkiye'nin, AB'ye üye olması ile hizmetlerin halka en yakın birim olan yerel yönetimler tarafından yerine getirilmesinin doğru bir yaklaşım olması arasında anlamlı bir fark vardır.

Tablo 1.31. BŞB Meclis Üyelerine Göre Türkiye'nin, AB'ye Üye Olması ile Hizmetlerin Halka En Yakın Birim Olan Yerel Yönetimler Tarafından Yerine Getirilmesinin Doğru Bir Yaklaşım Olmasına İlişkin Korelasyon Analizi

		Sizce Türkiye, AB'ye üye olmalı mıdır?	Sizce hizmetlerin halka en yakın birim olan yerel yönetimler tarafından yerine getirilmesi doğru bir yaklaşım mıdır?
Sizce Türkiye, AB'ye üye olmalı mıdır?	PearsonCorrelation	1	,281*
	Sig. (2-tailed)	-	,028
	N	61	61
Sizce hizmetlerin halka en yakın birim olan yerel yönetimler tarafından yerine getirilmesi doğru bir yaklaşım mıdır?	PearsonCorrelation	,281*	1
	Sig. (2-tailed)	,028	-
	N	61	61

* Korelasyon 0.05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 1.31. BŞB meclis üyelerine göre Türkiye'nin, AB'ye üye olması ile hizmetlerin halka en yakın birim olan yerel yönetimler tarafından yerine getirilmesinin doğru bir yaklaşım olmasına ilişkin korelasyon analizi sonucu yer almaktadır. BŞB meclis üyelerine göre Türkiye'nin, AB'ye üye olması ile hizmetlerin halka en yakın birim olan yerel yönetimler tarafından yerine getirilmesinin doğru bir yaklaşım olmasına arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki ($p=0,028<0,05$) olduğu belirlenmiştir. Yani BŞB meclis üyelerine göre Türkiye'nin AB'ye üye olma durumu arttıkça, hizmetlerin halka en yakın birim tarafından yerine getirilmesinin doğruluğu artmaktadır. Bu ilişkiye dayanarak **H11** hipotezinin kabul edildiği görülmektedir.

H12: BŞB meclis üyelerine göre Türkiye, AB'ye üye olması ile AB ile müzakere sürecinin başlangıcından bu yana, ülkemizde yerel yönetimler konusunda ilerleme kaydedildiğini düşünenler arasında anlamlı bir fark vardır.

Tablo 1.32. BŞB Meclis Üyelerine Göre Türkiye, AB'ye Üye Olması ile AB ile Müzakere Sürecinin Başlangıcından Bu Yana, Ülkemizde Yerel Yönetimler Konusunda İlerleme Kaydedildiğini Düşünenlere İlişkin Korelasyon Analizi

		Sizce Türkiye, AB'ye üye olmalı mıdır?	AB ile müzakere sürecinin başlangıcından bu yana, ülkemizde yerel yönetimler konusunda ilerleme kaydedildiğini düşünüyor

			<i>musunuz?</i>
Sizce Türkiye, AB'ye üye olmalı mıdır?	PearsonCorrelation	1	,353**
	Sig. (2-tailed)	-	,005
	N	61	61
AB ile müzakere sürecinin başlangıcından bu yana, ülkemizde yerel yönetimler konusunda ilerleme kaydedildiğini düşünüyor musunuz?	PearsonCorrelation	,353**	1
	Sig. (2-tailed)	,005	-
	N	61	61

** Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 1.32'te BŞB meclis üyelerine göre Türkiye, AB'ye üye olması ile AB ile müzakere sürecinin başlangıcından bu yana, ülkemizde yerel yönetimler konusunda ilerleme kaydedildiğini düşünenlere ilişkin korelasyon analizi yer almaktadır. BŞB meclis üyelerine göre Türkiye, AB'ye üye olması ile AB ile müzakere sürecinin başlangıcından bu yana, ülkemizde yerel yönetimler konusunda ilerleme kaydedildiğini düşünenler arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki ($p=0,005<0,01$) olduğu belirlenmiştir. Yani BŞB meclis üyelerine göre Türkiye'nin AB'ye üye olma durumu arttıkça, AB ile müzakere sürecinin başlangıcından bu yana, ülkemizde yerel yönetimler konusunda ilerleme kaydedildiğini düşünenlerde artmaktadır. Bu ilişkiye dayanarak **H12** hipotezinin kabul edildiği görülmektedir.

H13: BŞB meclis üyelerine göre Türkiye'nin AB'ye üye olması ile son yıllarda yapılan belediye kanunu ve büyükşehir belediyesi kanunlarındaki değişiklikler, AB'ye üyelik süreci açısından yeterli olması arasında anlamlı bir fark vardır.

Tablo 1.33. BŞB Meclis Üyelerine Göre Türkiye'nin AB'ye Üye Olması İle Son Yıllarda Yapılan Belediye Kanunu Ve Büyükşehir Belediyesi Kanunlarındaki Değişiklikler, AB'ye Üyelik Süreci Açısından Yeterli Olması Arasındaki Korelasyon Analizi

		Sizce Türkiye, AB'ye üye olmalı mıdır?	Sizce son yıllarda yapılan belediye kanunu ve büyükşehir belediyesi kanunlarındaki değişiklikler, AB'ye üyelik süreci açısından yeterli midir?
Sizce Türkiye, AB'ye üye olmalı mıdır?	PearsonCorrelation	1	,274*
	Sig. (2-tailed)	-	,032
	N	61	61
Sizce son yıllarda yapılan belediye kanunu ve büyükşehir belediyesi kanunlarındaki değişiklikler, AB'ye üyelik süreci açısından yeterli midir?	PearsonCorrelation	,274*	1
	Sig. (2-tailed)	,032	-
	N	61	61

* Korelasyon 0.05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 1.33'te BŞB meclis üyelerine göre Türkiye, AB'ye üye olması ile son yıllarda yapılan belediye kanunu ve büyükşehir belediyesi kanunlarındaki değişiklikler, AB'ye üyelik süreci açısından yeterli olmasına ilişkin korelasyon analizi yer almaktadır. BŞB meclis üyelerine göre Türkiye, AB'ye üye olması ile son yıllarda yapılan belediye kanunu ve büyükşehir belediyesi kanunlarındaki değişiklikler, AB'ye üyelik süreci açısından yeterli olması arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki ($p=0,032<0,05$) olduğu belirlenmiştir. Yani BŞB meclis üyelerine göre Türkiye'nin AB'ye üye olma durumu arttıkça, son yıllarda yapılan belediye kanunu ve büyükşehir belediyesi kanunlarındaki değişiklikler, AB'ye üyelik süreci açısından yeterliliği artmaktadır. Bu ilişkiye dayanarak **H13** hipotezinin kabul edildiği görülmektedir.

H14: BŞB meclis üyelerine göre Türkiye'nin AB'ye üyeliği ile neden üye olmaması gerektiği arasında anlamlı bir fark vardır.

Türkiye'nin AB'ye üyeliği ile neden üye olmaması gerektiği arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin çapraz tablo analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; Türkiye'nin AB'ye üye olmasını istemeyen BŞB meclis üyelerinin %95.8'i ülkenin bölünmez bütünlüğünün zarar göreceğini, kültürel yapımız olumsuz yönde etkileneceği, sosyo-ekonomik gelişmişlik farkı sorununun oluşturacağı, Türkiye'nin lider ülke olma özelliğinin kaybolacağı, ortak para birimi Euro nedeni ile büyüyen ekonomimiz zarar göreceği ve çok yönlü dış politika anlayışımız zarar göreceğini düşünmektedir. Kısacası Türkiye'nin AB'ye üye olup olmaması ile AB'ye neden üye olması gerektiğini düşünen BŞB meclis üyeleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Buna göre **H14** hipotezi reddedilmiştir.

H15: BŞB meclis üyelerine göre Türkiye'nin AB'ye ne zaman tam üye olabileceği ile Türkiye'nin neden AB'ye üye olması gerektiği arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 1.34. BŞB Meclis Üyelerine Göre Türkiye'nin AB'ye Ne Zaman Tam Üye Olabileceği ile Türkiye'nin Neden AB'ye Üye Olması Gerektiğine İlişkin ANOVA Analizi

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.	Hipotez
AB mali kaynaklarından	2,857	3	,952	2,702	,061	Kabul

yararlanılacaktır.						
Vatandaşların yaşam standartları yükselecektir.	2,378	3	,793	1,811	,164	Kabul
Demokrasi alanında ilerlemeler sağlanacaktır.	1,389	3	,463	1,947	,141	Kabul
Yerel yönetimlerin yönetsel ve mali özerklikleri artacaktır.	,748	3	,249	,969	,419	Kabul
Türkiye'nin bölgesel güç olma özelliği pekişecektir.	4,481	3	1,494	2,762	,057	Kabul
AB normlarına uygun hukuk devleti ilkesi yerleşecektir.	6,424	3	2,141	2,251	,100	Kabul
Vize sorunu ortadan kalkacaktır.	1,686	3	,562	,931	,436	Kabul
AB ile olan dış ticaret artacak, dolayısıyla ekonomik kalkınma hız kazanacaktır.	5,485	3	1,828	5,473	,004	Red

Tablo 1.34'de BŞB meclis üyelerine göre Türkiye'nin AB'ye ne zaman tam üye olabileceği ile Türkiye'nin neden AB'ye üye olması gerektiği arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığının belirlenmesi için tek yönlü ANOVA analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; BŞB meclis üyelerine göre Türkiye'nin AB'ye ne zaman tam üye olabileceği ile Türkiye'nin AB'ye "AB ile olan dış ticaret artacak, dolayısıyla ekonomik kalkınma hız kazanacaktır." Nedeninden dolayı üye olması gerektiği arasında anlamlı bir farklılık ($p=0,004<0,05$) bulunduğu belirlenmiştir. Bu farklılığın nereden kaynaklandığının belirlenebilmesi için çoklu karşılaştırma testlerinden TUKEY Testi uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonucunda BŞB meclis üyelerinden Türkiye'nin AB'ye 1-10 yıl içerisinde üye olabileceğini düşünenlerin grup ortalama puanları ile hiçbir zaman üye olamayacağını düşünenlerin grup ortalama puanları arasında fark olduğu [$F(3-37)=5,473$; $0,004<0,05$] belirlenmiştir. Buna göre **H15** hipotezi "AB ile olan dış ticaret artacak, dolayısıyla ekonomik kalkınma hız kazanacaktır." nedeniyle reddedilip, diğerleri içinse kabul edilmiştir.

H16: BŞB meclis üyelerine göre Türkiye'nin AB'ye ne zaman tam üye olabileceği ile AB'nin ne anlam ifade ettiğine arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 1.35. BŞB Meclis Üyelerine Göre Türkiye'nin AB'ye Ne Zaman Tam Üye Olabileceği ile AB'nin Ne Anlam İfade Ettiğine İlişkin ANOVA Analizi

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.	Hipotez
Siyasal birlik	3,697	3	1,232	1,138	,341	Kabul
Dinsel birlik	5,807	3	1,936	1,138	,342	Kabul
Ekonomik birlik	4,586	3	1,529	1,980	,127	Kabul
Özgürlük ve ileri demokrasi	16,214	3	5,405	5,307	,003	Red
Hukuk devleti ilkelerini benimseyen toplumsal yapı	20,249	3	6,750	6,583	,001	Red
Muasıf medeniyetler topluluğu	11,181	3	3,727	2,440	,074	Kabul

Tablo 1.35'de BŞB meclis üyelerine göre Türkiye'nin AB'ye ne zaman tam üye olabileceği ile AB'nin ne anlam ifade ettiği arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığının belirlenebilmesi için tek yönlü ANOVA analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; BŞB meclis üyelerine göre Türkiye'nin AB'ye ne zaman tam üye olabileceği ile AB'nin "Özgürlük ve ileri demokrasi" ($p=0,003<0,05$) ile "Hukuk devleti ilkelerini benimseyen toplumsal yapı" ($p=0,001<0,05$) anlamları taşıdığı arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu belirlenmiştir. Bu farklılığın nereden kaynaklandığının belirlenebilmesi için çoklu karşılaştırma testlerinden TUKEY Testi uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonucunda BŞB meclis üyelerinden AB'nin özgürlük ve ileri demokrasi anlamlarına geldiğini ifade edenlerden 1-10 yıl içerisinde üye olabileceğini düşünenlerin grup ortalama puanları ile hiçbir zaman üye olamayacağını düşünenlerin grup ortalama puanları arasında fark olduğu [$F=5,473$; $0,003<0,05$] belirlenmiştir. Ayrıca; BŞB meclis üyelerinden AB'nin hukuk devleti ilkelerini benimseyen toplumsal yapı anlamlarına geldiğini ifade edenlerden 1-10 yıl içerisinde üye olabileceğini düşünenlerin grup ortalama puanları ile hiçbir zaman üye olamayacağını düşünenlerin grup ortalama puanları arasında fark olduğu [$F=5,473$; $0,001<0,05$] belirlenmiştir. Buna göre **H16** hipotezi "Özgürlük ve ileri demokrasi" ve "Hukuk devleti ilkelerini benimseyen toplumsal yapı" anlamları açısından reddedilip, diğerleri içinse kabul edilmiştir.

H17: BŞB meclis üyelerine göre Türkiye'nin AB'ye ne zaman tam üye olabileceği ile yerindelik ilkesine göre yerine getirilmesinin yararlı olacağı hizmetler arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 1.36'da BŞB Meclis Üyelerine Göre Türkiye'nin AB'ye Ne Zaman Tam Üye Olabileceği ile Yerindelik İlkesine Göre Yerine Getirilmesi Yararlı Olacak Hizmetlere İlişkin ANOVA Analizi

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.	Hipotez
Altyapı hizmetleri	1,116	3	,372	1,064	,372	Kabul

Sağlık hizmetleri	3,873	3	1,291	1,339	,271	Kabul
Güvenlik hizmetleri	2,021	3	,674	,500	,684	Kabul
Sosyal hizmetler	3,320	3	1,107	3,539	,020	Red
Eğitim hizmetleri	3,248	3	1,083	,957	,419	Kabul
Çevresel hizmetler	2,059	3	,686	1,566	,208	Kabul
Kültürel hizmetler	,905		,302	,466	,707	Kabul

Tablo 1.36'da BŞB meclis üyelerine göre Türkiye'nin AB'ye ne zaman tam üye olabileceği ile yerindelik ilkesine göre yerine getirilmesi yararlı olacak hizmetler arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığının belirlenebilmesi için tek yönlü ANOVA analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; BŞB meclis üyelerine göre Türkiye'nin AB'ye ne zaman tam üye olabileceği ile sosyal hizmetlerin yerindelik ilkesine göre yerine getirilmesi arasında ($p=0,020<0,05$) arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu belirlenmiştir. Bu farklılığın nereden kaynaklandığının belirlenebilmesi için çoklu karşılaştırma testlerinden TUKEY Testi uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonucunda BŞB meclis üyelerine göre sosyal hizmetlerin yerindelik ilkesine göre yerine getirilmesinin yararlı olacağını düşünenler ile Türkiye'nin AB'ye 1-10 yıl içerisinde üye olabileceğini düşünenlerin grup ortalama puanları ile hiçbir zaman üye olamayacağını düşünenlerin grup ortalama puanları arasında fark olduğu [$F=3,539$; $0,018<0,05$] belirlenmiştir. Buna göre **H17** hipotezi "Sosyal hizmetler" açısından reddedilip, diğerleri içinse kabul edilmiştir.

H18: BŞB meclis üyelerine göre Türkiye'nin AB'ye ne zaman tam üye olabileceği ile AB ve yerel yönetimler denilince akla gelen ilk şey arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 1.37. BŞB Meclis Üyelerine Göre Türkiye'nin AB'ye Ne Zaman Tam Üye Olabileceği ile AB ve Yerel Yönetimler Denilince Akla Gelen İlk Şeye İlişkin ANOVA Analizi

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.	Hipotez
Yerel özerklik	,689	3	,230	,302	,824	Kabul
Vatandaş odaklılık	3,363	3	1,121	2,072	,114	Kabul
Hesap verilebilirlik	,362	3	,121	,546	,653	Kabul
Şeffaflık	3,243	3	1,081	3,297	,027	Red
Katılım	1,190	3	,397	2,144	,105	Kabul
Yerel demokrasi	,344	3	,115	,352	,788	Kabul
Yönetişim	,777	3	,259	,620	,605	Kabul

Tablo 1.37'de BŞB meclis üyelerine göre Türkiye'nin AB'ye ne zaman tam üye olabileceği ile AB ve yerel yönetimler denilince akla gelen ilk şey arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığının belirlenebilmesi için tek yönlü ANOVA analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; BŞB meclis üyelerine göre Türkiye'nin AB'ye ne zaman tam üye olabileceği ile AB ve yerel yönetimler denilince akla gelen ilk şeyin şeffaflık olduğu arasında ($p=0,027<0,05$) anlamlı bir farklılık bulunduğu belirlenmiştir. Bu farklılığın nereden kaynaklandığının belirlenebilmesi için çoklu karşılaştırma testlerinden TUKEY Testi uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonucunda BŞB meclis üyelerine göre AB ve yerel yönetimler denilince aklına gelen ilk şeyin şeffaflık olduğunu belirtenler ile Türkiye'nin AB'ye 11-20 yıl içerisinde üye olabileceğini düşünenlerin grup ortalama puanları ile 20 yıl ve sonra üye olabileceğini düşünenlerin grup ortalama puanları arasında fark olduğu [$F=3,297$; $0,037<0,05$] belirlenmiştir. Buna göre **H18** hipotezi "Şeffaflık" açısından reddedilip, diğerleri içinse kabul edilmiştir.

H19: BŞB meclis üyelerine göre bazı belediyelerin kapatılması, "Hizmetlerin halka en yakın birim olan yerel yönetimler tarafından yerine getirilmesi ilkesine (Yerindelik ilkesinin) uygunluğu ile AB uyum sürecinde Türkiye'de yerel yönetimlerin yeniden yapılandırılması konusunda yapılması gerekenler arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 1.38. Bazı Belediyelerin Kapatılması, "Hizmetlerin Halka En Yakın Birim Olan Yerel Yönetimler Tarafından Yerine Getirilmesi İlkesine (Yerindelik İlkesinin) Uygunluğu ile AB Uyum Sürecinde Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Yeniden Yapılandırılması Konusunda Yapılması Gerekenlere İlişkin ANOVA Analizi

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.	Hipotez
Köy yönetimleri kaldırılmalıdır.	21,415	2	10,708	7,877	,001	Red
İlçe yerel yönetim birimi kurulmalıdır.	1,976	2	,988	1,810	,173	Kabul
Bölge yerel yönetimi kurulmalıdır.	14,443	2	7,221	7,962	,001	Red
Mahalle yönetimleri güçlendirilmelidir.	,775	2	,387	,751	,476	Kabul
Büyükşehir Belediye modeli yaygınlaştırılmalıdır.	,933	2	,466	,691	,505	Kabul
Kent konseylerinin etkinliği artırılmalıdır.	,426	2	,213	,499	,609	Kabul
İl özel yönetimleri kapatılmalıdır.	6,054	2	3,027	2,041	,139	Kabul
Küçük belediyeler kapatılmalıdır.	13,342	2	6,671	3,994	,024	Red

Tablo 1.38'de BŞB meclis üyelerine göre bazı belediyelerin kapatılması, "Hizmetlerin halka en yakın birim olan yerel yönetimler tarafından yerine getirilmesi ilkesine (Yerindelik ilkesinin) uygunluğu ile AB uyum sürecinde Türkiye'de yerel yönetimlerin yeniden yapılandırılması konusunda yapılması gerekenler arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığının belirlenebilmesi için tek yönlü ANOVA analizi

yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; bazı belediyelerin kapatılmasının “Hizmetlerin halka en yakın birim olan yerel yönetimler tarafından yerine getirilmesi ilkesine (Yerindelik ilkesinin)” uygunluğu ile AB uyum sürecinde Türkiye’de yerel yönetimlerin yeniden yapılandırılması konusunda köy yönetimlerinin kaldırılmasını ($p=0,001<0,05$), bölge yerel yönetiminin kurulmasını ($p=0,001<0,05$) ile küçük belediyelerin kapatılması ($p=0,024<0,05$) gerektiğini düşünen BŞB meclis üyeleri arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu belirlenmiştir. Bu farklılığın nereden kaynaklandığının belirlenebilmesi için çoklu karşılaştırma testlerinden TUKEY Testi uygulanmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonucunda BŞB meclis üyelerinden köy yönetimlerinin kapatılmasının gerektiği konusunda fikri olmayanların grup ortalama puanları ile kapatılması gerektiğini savunanların [$F=7,877$; $0,021<0,05$] ile kapatılmaması gerektiğini düşünenlerin [$F=7,877$; $0,002<0,05$] grup ortalama puanları arasında fark olduğu belirlenmiştir. Ayrıca; BŞB meclis üyelerinden yerel yönetimlerin kurulması gerektiği konusunda fikri olmayanların grup ortalama puanları ile kapatılması gerektiğini savunanların [$F=7,962$; $0,002<0,05$] ile kapatılmaması gerektiğini düşünenlerin [$F=7,962$; $0,001<0,05$] grup ortalama puanları arasında fark olduğu belirlenmiştir. Ek olarak BŞB meclis üyelerinden küçük belediyelerin kapatılması konusunda fikri olmayanların grup ortalama puanları ile kapatılması gerektiğini savunanların [$F=3,994$; $0,021<0,05$] grup ortalama puanları arasında fark olduğu belirlenmiştir. Buna göre **H19** hipotezi “Özgürlük ve ileri demokrasi” ve “Hukuk devleti ilkelerini benimseyen toplumsal yapı” anlamları açısından reddedilip, diğerleri içinse kabul edilmiştir.

H20: BŞB meclis üyelerinin cinsiyetleri ile Türkiye’deki yerel yönetimlerin AB standartlarında hizmet verememelerinin en önemli nedeni arasında anlamlı bir fark vardır.

BŞB meclis üyelerinin cinsiyetleri ile Türkiye’deki yerel yönetimlerin AB standartlarında hizmet verememelerinin en önemli nedeni arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına ilişkin çapraz tablo yer almaktadır. BŞB meclis üyelerinden bay (%50,0) ve bayanların (%80,0) çoğunluğuna göre Türkiye’deki yerel yönetimlerin AB standartlarında hizmet verememesinin en önemli nedeni olarak bütçe kısıtlamalarını görmektedirler. Kısacası BŞB meclis üyelerinin cinsiyetleri ile Türkiye’deki yerel yönetimlerin AB standartlarında hizmet verememelerinin nedenleri arasında bir fark görülmemiştir. Buna göre **H20** hipotezi reddedilmiştir.

H21: Türkiye’deki yerel yönetimlerin yerel özerkliğe sahip olmasıyla yerel özerkliğin en fazla neyi ifade ettiği arasında anlamlı bir fark vardır.

Tablo 1.39. BŞB Meclis Üyelerine Göre Türkiye’deki Yerel Yönetimlerin Yerel Özerkliğe Sahip Olmasıyla Yerel Özerkliğin En Fazla Neyi İfade Ettiğine İlişkin Çapraz Tablo

		Sizce Türkiye’deki yerel yönetimler yerel özerkliğe sahip midir?		
		Evet	Hayır	Toplam
Sizce yerel özerklik en fazla neyi ifade eder?	Yerel yönetimlerin aldığı kararlarında ve yaptığı işlemlerinde rahat davranması	8	11	19
		%42,1	%57,9	%100,0
		%34,8	%28,9	%31,1
	Yerel hizmetler için gerekli öz kaynağa sahip olması	4	12	16
		%25,0	%75,0	%100,0
		%17,4	%31,6	%26,2
	Yerel yönetimlerin yerelde siyaset yaparken kendilerini daha rahat hissetmesi	4	5	9
		%44,4	%55,6	%100,0
		%17,4	%13,2	%14,8
	Yerel yönetimler üzerindeki idari vesayet denetiminin kaldırılması	7	10	17
		%41,2	%58,8	%100,0
		%30,4	%26,3	%27,9
Toplam	23	38	61	
	%37,7	%62,3	%100,0	
	%100,0	%100,0	%100,0	

Tablo 1.39’da Türkiye’deki yerel yönetimlerin yerel özerkliğe sahip olmasıyla yerel özerkliğin en fazla neyi ifade ettiği arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin çapraz tablo yer almaktadır. Elde edilen verilere göre; Türkiye’de yerel yönetimlerin yerel özerkliğin sahip olduğunu düşünen BŞB meclis üyelerinin %34.8’i yerel özerkliğin “Yerel yönetimlerin aldığı kararlarında ve yaptığı işlemlerinde rahat davranması” olarak ifade ederken, Türkiye’deki yerel yönetimlerin yerel özerkliğe sahip olmadığını düşünen BŞB meclis üyelerinin %31.6’ı ise yerel özerkliğin “Yerel hizmetler için gerekli öz kaynağa sahip olması” olarak tanımladıkları vurgulanmıştır. Kısacası BŞB meclis üyelerine göre Türkiye’deki yerel yönetimlerin yerel özerkliğe sahip olup olmamasıyla yerel özerklik arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre **H21** hipotezi kabul edilmiştir.

H22: BŞB meclis üyelerine göre Türkiye’deki yerel yönetimlerin AB standartlarında hizmet verememelerinin en önemli nedenleri ile Türkiye’deki yerel yönetimlerin AB’deki yerel yönetimler gibi mali özerkliğe sahip olması arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 1.40. BŞB Meclis Üyelerine Göre Türkiye’deki Yerel Yönetimlerin AB Standartlarında Hizmet Verememelerinin En Önemli Nedenleri ile Türkiye’deki Yerel Yönetimlerin AB’deki Yerel Yönetimler Gibi Mali Özerkliğe Sahip Olmasından Ne Anladıklarına İlişkin ANOVA Analizi

	Sum of Square	df	Mean Square	F	Sig.	Hipotez
Yerel yönetimlere yeterli öz gelir sağlanması	1,445	6	,241	,825	,556	Kabul
Yerel yönetimlerin merkezi yönetimin denetimi dışında borçlanabilmesi	3,446	6	,574	,970	,545	Kabul
Yerel yönetimlerin, merkezi yönetimin müdahalesi olmadan harcama yapabilmesi	,987	6	,164	,239	,962	Kabul
Yerel yönetimlerin kedi vergilerini kendilerinin koyabilmesi, toplayacağı vergilerin oran ve matrahını kendilerinin belirlemesi	1,849	6	,308	,484	,817	Kabul

Tablo 1.40’da BŞB meclis üyelerine göre Türkiye’deki yerel yönetimlerin AB standartlarında hizmet verememelerinin en önemli nedenleri ile Türkiye’deki yerel yönetimlerin AB’deki yerel yönetimler gibi mali özerkliğe sahip olmasından ne anladıkları arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin ANOVA Analizi yer almaktadır. Elde edilen bulgulara göre BŞB meclis üyelerine göre Türkiye’deki yerel yönetimlerin AB standartlarında hizmet verememelerinin en önemli nedenleri ile Türkiye’deki yerel yönetimlerin AB’deki yerel yönetimler gibi mali özerkliğe sahip olması arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Buna göre **H22** hipotezi kabul edilmiştir.

H23: BŞB meclis üyelerinin cinsiyetleri ile Türkiye’de AB standartlarında yerel demokrasinin geliştirilebilmesi için uygulanması gereken en etkin çözüm arasında anlamlı bir fark vardır.

BŞB meclis üyelerinin cinsiyetleri ile Türkiye’de AB standartlarında yerel demokrasinin geliştirilebilmesi için uygulanması gereken en etkin çözüm arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin dağılıma bakıldığında; BŞB meclis üyelerinden bay (%21.4) ve bayanların (%60.0) çoğunluğu Türkiye’de AB standartlarında yerel demokrasinin geliştirilebilmesi için uygulanması gereken en etkin çözümün yerel demokrasi önündeki mevzuat engellerinin kaldırılması olarak ifade etmişlerdir. Kısacası BŞB meclis üyelerinin cinsiyetleri ile Türkiye’de AB standartlarında yerel demokrasinin geliştirilebilmesi için uygulanması gereken en etkin çözüm arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir. Buna göre **H23** hipotezi reddedilmiştir.

H24: BŞB meclis üyelerinin cinsiyetleri ile Türkiye’de yerel yönetimlerde AB standartlarında katılımcılığın sağlanabilmesi için uygulanması gereken yöntemlerden en etkin yol arasında anlamlı bir fark vardır.

BŞB meclis üyelerinin cinsiyetleri ile Türkiye’de yerel yönetimlerde AB standartlarında katılımcılığın sağlanabilmesi için uygulanması gereken yöntemlerden en etkin yol arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin analize bakıldığında; BŞB meclis üyelerinden bay (%35.7) ve bayanların (%40.0) çoğunluğu Türkiye’de yerel yönetimlerde AB standartlarında katılımcılığın sağlanabilmesi için uygulanması gereken yöntemlerden en etkin yolun “Kamuoyu yoklamaları gibi yöntemlerle halkın görüşünün alınması” olarak ifade etmişlerdir. Kısacası BŞB meclis üyelerinin cinsiyetleri ile Türkiye’de yerel yönetimlerde AB standartlarında katılımcılığın sağlanabilmesi için uygulanması gereken yöntemlerden en etkin yol arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir. Buna göre **H24** hipotezi reddedilmiştir.

H25: BŞB meclis üyelerinin cinsiyetlerine göre yerel yönetimlerde uygulanması gereken en etkin denetim şekli arasında anlamlı bir fark vardır.

BŞB meclis üyelerinin cinsiyetlerine göre yerel yönetimlerde uygulanması gereken en etkin denetim şekli arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin dağılıma bakıldığında, BŞB meclis üyelerinden bay (%37.5) ve bayanların (%40.0) çoğunluğu yerel yönetimlerde uygulanması gereken en etkin denetim şeklinin kamuoyu denetimi olduğunda hem fikirdirler. Kısacası BŞB meclis üyelerinin cinsiyetleri ile yerel yönetimlerde uygulanması gereken en etkin denetim şekli arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir. Buna göre **H25** hipotezi reddedilmiştir.

H26: BŞB meclis üyelerinin cinsiyetleri ile AB’nin yerinden yönetim anlayışı, Türkiye’de bütünleşmeye mi yoksa ayrışmaya mı neden olacağı arasında anlamlı bir fark vardır.

Tablo 1.41. BŞB Meclis Üyelerinin Cinsiyetleri ile AB’nin Yerinden Yönetim Anlayışı, Türkiye’de Bütünleşmeye mi Yoksa Ayrışmaya mı Neden Olacağına İlişkin Çapraz Tablo

		Cinsiyet		
		Kadın	Erkek	Toplam
AB’nin yerinden yönetim anlayışı, Türkiye’de bütünleşmeye mi yoksa ayrışmaya mı neden olur?	Bütünleşmeyi sağlar	2	18	20
		%40,0	%32,1	%32,8
		%3,3	%29,5	%32,8
	Ayrışmaya yol açar	2	10	12
		%40,0	%17,9	%19,7
		%3,3	%16,4	%19,7
Değişiklik oluşturmaz	1	26	27	
	%20,0	%46,4	%44,3	

		%1,6	%42,6	%44,3
Fikrim yok		0	2	2
		%0,0	%3,6	%3,3
		%0,0	%3,3	%3,3
Toplam		5	56	61
		%100,0	%100,0	%100,0
		%8,2	%91,8	%100,0

Tablo 1.41’de BŞB meclis üyelerinin cinsiyetleri ile AB’nin yerinden yönetim anlayışı, Türkiye’de bütünleşmeye mi yoksa ayrışmaya mı neden olacağı arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin çapraz tablo yer almaktadır. BŞB meclis üyelerinden bayanların %40.0’ı AB’nin yerinden yönetim anlayışının Türkiye’de bütünleşmeyi sağlayacağını, %40.0’ı da ayrışmaya yol açacağını düşünmektedirler. Ayrıca BŞB meclis üyelerinden bayların büyük (%46.4) çoğunluğu AB’nin yerinden yönetim anlayışının Türkiye’de değişiklik oluşturmayacağını düşünmektedirler. Kısacası BŞB meclis üyelerinin cinsiyetleri ile AB’nin yerinden yönetim anlayışı, Türkiye’de bütünleşmeye mi yoksa ayrışmaya mı neden olacağı arasında anlamlı bir farklılığın olduğu belirlenmiştir. Buna göre **H26** hipotezi kabul edilmiştir.

H27: *BŞB meclis üyelerinin cinsiyetlerine göre Türkiye’deki yerel seçimlerde, bazı AB ülkelerindeki gibi iki turlu seçim sisteminin uygulanması arasında anlamlı bir fark vardır.*

BŞB meclis üyelerinin cinsiyetlerine göre Türkiye’deki yerel seçimlerde, bazı AB ülkelerindeki gibi iki turlu seçim sisteminin uygulanması arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığına ilişkin dağılıma bakıldığında; BŞB meclis üyelerinden bay (%67.9) ve bayanların (%80.0) çoğunluğu Türkiye’deki yerel seçimlerde, bazı AB ülkelerindeki gibi iki turlu seçim sisteminin uygulanmaması gerektiğini düşünmektedirler. Kısacası BŞB meclis üyelerinin cinsiyetlerine göre Türkiye’deki yerel seçimlerde, bazı AB ülkelerindeki gibi iki turlu seçim sisteminin uygulanması arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir. Buna göre **H27** hipotezi reddedilmiştir.

SONUÇ

Yerel yönetimler, ülkelerin kalkınmasında, demokrasinin yerleşmesinde ve temiz toplum idealinin gerçekleşmesinde en büyük katkıyı sağlayan kuruluşlardır. Bu kuruluşlar, insan hak ve hürriyetlerine saygılı, toplumsal sorunlara ve sosyal yaşama duyarlı bireylerin yetiştirilmesinde ve demokratik ve katılımcı toplum düzeninin oturtulmasında bir çeşit eğitim kurumu niteliğinde bulunmaktadır. Bu açıdan, yerel yönetimler demokratik ve katılımcı toplum yapısının oluşturulması açısından önemli birer aktördürler. AB ise, belirlediği hedeflere ve müktesebatında yer alan ilke ve hükümlere ulaşmada yerel ve bölgesel yönetimlere özel bir önem vermektedir. AB müktesebatının yaklaşık %70’inin yerel yönetimlerin görev alanları ile ilgili olduğu bilinmektedir (Çelikyay ve Turgut, 2011:50-51)

AB, 1990 ve sonrasında hızlanan AB bütünleşmesi sürecinde özellikle yerel yönetimlere özel bir önem atfetmiştir. 1992 yılında yapılan ve AB açısından temel teşkil eden aynı zamanda Euro bölgesinin de oluşturulduğu Maastricht Antlaşması ile yerellik ve orantılılık ilkeleri kabul edilmiştir. Günümüzde AB düzenlemelerine bakıldığı zaman müktesebatın üçte ikisinin yerel yönetimlerle ilgili olduğu görülmektedir. Türkiye’nin AB’ye resmen adaylığının açıklanmasından bu yana (1999) ülkemiz AB kıstaslarına uymak için pek çok adım atmış bulunmaktadır. Ancak Türkiye yerelleşme ve bölgesel yönetim açısından AB’nin öngördüğü kıstasları tam karşılayamamaktadır. Özellikle AB müktesebatı içinde sayılan Avrupa Konseyi Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ve AB Bölgeler Komitesi kararları açısından Türkiye’nin daha köklü adımlar atması gerekmektedir. Mevcut anayasa kapsamlı bir yerelleşmeye izin vermemektedir (Uygun, 2012: 7).

Türk kamu yönetimi sisteminde yerel yönetimlerin güçlendirilmesini, özellikle mali ve yönetsel özerklik düzeylerinin geliştirilmesini ve dolayısıyla yerel kamu hizmetlerinde etkinlik ve verimliliğin artırılmasını öngören anlayış son yıllarda daha belirgin bir şekilde kendisini göstermektedir. Bunun yanında yerel halkın, gerek birer demokrasi okulları olarak algılanan yerel yönetim örgütlerinin karar alma süreçlerine ve gerekse yerel hizmetlerin sunulması süreçlerine katılımını sağlayacak kanuni ve örgütsel girişimler de “yerel demokrasi”nin yerleşip kurumsallaşmasına önemli katkılar sağlamaktadırlar. 2004 tarih ve 5216 sayılı “Büyükşehir Belediyesi Kanunu”, 2005 tarih ve 5302 sayılı “İl Özel İdaresi Kanunu”, 2005 tarih ve 5355 sayılı “Belediye Birlikleri Kanunu” ile 2005 tarih ve 5393 sayılı “Belediye Kanunu” söz konusu kanuni düzenlemelerin ilk akla gelenleridir (Pektaş ve Akın, 2010:42).

Bu çalışmada, BŞB meclis üyelerinin AB çerçevesinde yerel yönetim anlayışına bakış açıları Kahramanmaraş ili örneğinde incelenmektedir. Çalışmada, BŞB meclis üyelerinin demografik özellikleri ile AB yerel yönetim anlayışına ilişkin bakış açısı arasında oluşturulan hipotezlerin genel olarak kabul edildiği görülmektedir. Bununla birlikte reddedilen bazı hipotezlere bakılarak sonuç çıkarılmak istendiğinde; yerel temsilciler açısından; cinsiyet farkının hizmette yerindeğinin icrası için bir rol oynayacağı kanaati özellikle yerel kalkınma ihtiyaçları için belirginleşmiştir. Ayrıca Kahramanmaraş yerel yönetim temsilcilerinin AB yerel yönetimlerine getirilen bakış açısı yönünden cinsiyette farklılık sergilediği de ortaya çıkmıştır. İdari

vesayet gibi konularda da aynı fark ortaya çıkmakta ve reformlara dair yapılacak önceliklendirme kanaatinde de belirginleşmektedir. Cinsiyet haricinde mesleki birikim de AB üyeliği getirilerini farklı anlamlandırmaya neden olmaktadır. Bununla birlikte kısmen veya tamamen reddedilen bazı hipotezlerle de cinsiyet farkının AB yerel demokrasi icra süreci, yerel seçim sistemi, standartlar ve yerel demokrasi çıktılarını tayin ve idrak etmeye bir etkisinin olmadığı, Kahramanmaraş örneğinde birer çıkarım olarak elde edilebilmiştir.

Araştırmanın demografik özellikleri ile ilgili sonuçlarına bakıldığında;

- BŞB meclis üyelerinin neredeyse tamamını erkeklerin oluşturduğu (%91,8 erkek, %8,2 kadın) ve büyük çoğunluğun Kahramanmaraş'ta doğduğu ve yaşadığı (%93,2) görülmektedir. Üyelerin %47.5'lik gibi bir çoğunluğunun esnaf, işçi, ev hanımı ve emekli dışında kalan mesleklere sahip oldukları görülmekte olup, %45.9'luk kısmının ise orta yaş olarak nitelendirilen 45-55 yaş arası olduğu görülmektedir.

Kahramanmaraş BŞB meclis üyelerinin AB ile ilgili düşünceleri sorulduğunda;

- BŞB meclis üyelerinin büyük çoğunluğu (%62.3) Türkiye'nin AB'ye üye olması gerektiğini belirtmektedirler. Bununla birlikte BŞB meclis üyelerinin %37.7'si Türkiye'nin AB'ye hiçbir zaman tam üye olamayacağını %36.1'i ise 1-10 yıl içerisinde üye olabileceğini düşünmektedirler.

- Türkiye'nin AB'ye üye olma ve olmama nedenleri sorulduğunda ise BŞB meclis üyelerinin %62.3'ü demokrasi alanında ilerlemeler sağlanacağından, %62.2'si yerel yönetimlerin yönetsel ve mali özerkliklerinin artacağından, %60.6'sı AB mali kaynaklarından yararlanacağından, %59'u vatandaşların yaşam standartlarının yükseleceğinden ve AB ile olan dış ticaretin artacağından, dolayısıyla ekonomik kalkınmanın hız kazanacağından Türkiye'nin AB'ye üye olması gerektiğini düşünürken %37.7'si çok yönlü dış politika anlayışımızın zarar göreceğini; %36.1'i kültürel yapımızın olumsuz yönde etkileceğini; %34.5'i Türkiye'nin lider ülke olma özelliğinin kaybolacağını ve ortak para birimi Euro nedeni ile büyüyen ekonomimizin zarar göreceğini; %31.2'si sosyo-ekonomik gelişmişlik farkının sorun oluşturacağını ve %31.1'i ülkenin bölünmez bütünlüğü ilkesinin zarar göreceğini belirtmişlerdir.

- Türkiye'nin AB'ye hiçbir zaman üye olamayacağını düşünen BŞB meclis üyeleri %37.7'lik kısmı oluştururken, AB'nin BŞB meclis üyeleri için ne anlam ifade ettiğine ilişkin olarak ise; ekonomik birlik, siyasal birlik, dinsel birlik, özgürlük ve ileri demokrasi, hukuk devleti ilkelerini benimseyen toplumsal yapı ve muasır medeniyetler topluluğu anlamına geldiğini ifade ettikleri görülmektedir.

- Ayrıca Türkiye'nin AB'ye üyeliğinin en önemli sonucunun ne olduğu sorulduğunda ise; üyelerin çoğunluğunun yerel demokrasinin güçlendirilmesi, AB mali kaynaklarından yararlanılması ve ülkenin ekonomik açıdan gelişerek AB standartlarını yakalaması, ortak çıkarları esas alan siyaset anlayışının gelişmesi ve insan haklarına saygılı bir devlet örgütünün oluşturulması, etkin ve verimli yerel yönetim sisteminin oluşturulması ve kültürel çeşitliliklerin tanınması olarak yanıtladıkları görülmektedir. Bu sonuçlar da Kahramanmaraş BŞB meclis üyelerinin AB üyeliği ile birlikte özellikle yerel yönetimler alanında birçok faaliyetin daha etkin ve etkili olacağını düşündüklerini göstermektedir.

"Hizmetlerin halka en yakın birim olan yerel yönetimler tarafından yerine getirilmesi (Yerindenlik İlkesi)" ile ilgili sonuçlara bakıldığında;

- Bu ilkeyi BŞB meclis üyelerinin %95.1'i doğru bir yaklaşım olarak değerlendirmekle birlikte, üyelerin tamamı yerindenlik ilkesi ile birlikte yerel kalkınmanın sağlanacağını, yerel ihtiyaçların yerinde çözüleceğini, bürokratik engeller ve zaman kaybının azaltılacağını belirtmişlerdir. Bunlara rağmen BŞB meclis üyelerinin %62.3'ü ise yerindenlik ilkesi gereğince bazı belediyelerin kapatılmasının uygun olmadığını ifade etmişlerdir.

Kahramanmaraş BŞB meclis üyelerinin yerel özerkliğin yerel yönetimler üzerine etkilerini AB'yi algılayış özelliklerine ilişkin sonuçlara bakıldığında;

- BŞB meclis üyelerinin %31.1'i yerel özerkliğin yerel yönetimlerin aldığı kararlarında ve yaptığı işlemlerinde rahat davranması olduğunu, %27.9'u yerel yönetimler üzerindeki idari vesayet denetiminin kaldırılması olduğunu ve %26.2'si yerel hizmetler için gerekli öz kaynağa sahip olması olduğunu düşünmektedir.

- Türkiye'deki yerel yönetimlerin yerel özerkliğe sahip olmadığını düşünen BŞB meclis üyeleri (%62.3) yerel özerklik kavramının da anayasadaki üniter devlet ilkesine aykırı olmadığını düşünmektedirler.

- Türkiye'deki yerel yönetimlerin AB'deki yerel yönetimler gibi mali özerkliğe sahip olmasını BŞB meclis üyelerinin çoğunluğu; yerel yönetimlere yeterli öz gelir sağlanması, yerel yönetimlerin kendi vergilerini kendilerinin koyabilmesi, toplayacağı vergilerin oran ve matrahını kendilerinin belirlemesi, yerel yönetimlerin, merkezi yönetimin müdahalesi olmadan harcama yapabilmesi ve yerel yönetimlerin merkezi yönetimin denetimi dışında borçlanabilmesi olarak anladıklarını ifade etmişlerdir.

- BŞB meclis üyelerine yerel yönetimlerin yönetsel özerkliğe sahip olması sorulduğunda ise; üyelerin %95'inin yerel yönetimlerin merkezi yönetim karşısında yetki alanlarının genişletilmesi ve yerel yönetimler üzerinde yalnızca hukuki denetimin bulunması; %93.5'inin yerel yönetimlerin tüm organlarının seçimle iş başına gelmesi ve %86.9'unun karar ve işlemlerde merkezi yönetimin idari vesayetinin kaldırılması şeklinde anlamlar yükledikleri görülmektedir.

Türkiye'de AB standartlarında yerel demokrasinin geliştirilebilmesi için uygulanması gereken en etkin çözüm olarak BŞB meclis üyeleri; yerel demokrasi önündeki mevzuat engellerinin kaldırılması ve yerel yönetimlerde katılımın artırılması olduğunu belirtmişlerdir.

BŞB meclis üyelerinin, AB'nin yerinden yönetim anlayışının Türkiye'de %32.8 ile bütünleşmeyi sağlayacağına, %19.3 ile ayrışmaya yol açacağına ve %44.3 ile de değişiklik oluşturmayacağı BŞB meclis üyelerine göre belirlenmiştir. AB ile müzakere sürecinin başlangıcından bu yana, Türkiye'de yerel yönetimler konusunda ilerleme kaydedildiğini düşünenler %62.3 iken ilerleme kaydetmediğini düşünenler ise %37.7'dir. AB'ye uygun bir yerel yönetim yerine, kendi ülke şartlarımıza bağlı bir yerel yönetim tarzı benimsenmesinin daha uygun olduğunu düşünen BŞB meclis üyeleri %55.7 iken uygun olmadığını düşünen BŞB meclis üyesi %44.3'tür.

KAYNAKÇA

- ALODALI, M.Fatih Bilal; ÖZCAN, Lütfi; ÇELİK, Fikret ve USTA, Sefa (2007). "Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ve Türkiye'de Belediyelerde Özerklik", *Selçuk Üniversitesi İİBF Dergisi Yerel Ekonomiler Özel Sayısı*, s. 1-11, <http://dergi.kmu.edu.tr/userfiles/file/mayis2007/1.pdf>, (11.01.2016).
- ARIKAN, Yeşeren Eliçin (2004). "Bütünleşen Avrupa'da Yerel Yönetimler", http://www.academia.edu/1505262/B%C3%BCt%C3%BCnle%C5%9Fen_Avrupada_Yerel_Y%C3%B6netimler, (21.01.2016).
- AYDEMİR, S. Ruhi (2001). "Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartının Işığı Altında Türk Yerel Yönetimleri", *Mevzuat Dergisi*, Yıl: 4, S. 45, <http://www.mevzuatdergisi.com/2001/09a/01.htm>, (12.01.2016).
- BOZKURT, Enver ve ÖZCAN, Mehmet (2001). "Subsidiarite İlkesi (İkincilik İlkesi) ve Avrupa Birliği Bütünleşme Sürecine Etkisi Üzerine Bir Değerlendirme", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 6, S. 1, s. 1-21.
- ÇAKIR, Özlem (2008). "Türkiye'de Kadının Çalışma Yaşamından Dışlanması", *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, S. 31, s. 25-47.
- ÇAM, Çiğdem A. (2015). "Yerinden Yönetim ve Kentsel Siyaset: Avrupa Yerel Yönetim Sistemlerine Karşılaştırmalı Bir Bakış", *Yerel Demokrasi Sorunsalı Büyükşehir Belediye Meclisleri Yapısı ve İşleyişi*, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- ÇELİK, Hicran ve TURGUT, Sırma R. (2011). "Avrupa Birliği Perspektifinde İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin Yönetişim Dinamikleri", *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 13, S. 3, s. 25-56.
- ÇUKURÇAYIR, Mehmet Akif (2011). "Yerel Yönetimlerde 'Avrupalılaştırma' ve Demokratikleşme", *Dış Denetim*, Nisan Mayıs-Haziran, s. 5-10.
- DEMİR, Hakan ve KARAKÜTÜK, Mehmet (2003). "Yerel Yönetimler ve Hizmette Yerellik: Subsidiarite İlkesi", *Bilgi Dergisi*, C. 7, S. 2, s. 65-77.
- DEMİRCAN, Esra S. (2008). "Yeni Ekonomik Düzendeki Küreselleşme Yerelleşme Bağlamında Belediyelerde Yeni Mali Yönetim Anlayışı", *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, S. 30, s. 99-128.
- DUMAN, Mehmet (2014). Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı-European Charter of Local Self-Government, UCLG-MEWA, İstanbul: Aryan Basım.
- EMİNİ, Filiz Tufan (2009). "Türkiye'de Yerel Yönetimler Reformunun İç ve Dış Dinamikleri", *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, C. 16, S. 2, s. 31-48.
- EREN, Veysel (2011). "Belediye Yöneticilerinin Yerel Yönetim Reformları Hakkındaki Algıları", *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. 8, S. 16, s. 89-111.
- ERENÇİN, Arif (2007). "Yerinden Yönetim ve Türkiye'de Reform Süreci", *Mülkiye Dergisi*, C. 31, S. 254, s. 99-122.
- GÖRMEZ, Kemal (1997). Yerel Demokrasi ve Türkiye, Ankara: Vadi Yayınları.
- İNAÇ, Hüsamettin ve ÜNAL, Feyzullah (2014). "Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ve Türkiye'de Belediyeler", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 17, s. 1-24.
- KERMAN, Uysal (2009). "Avrupa Birliği: Yerel ve Bölgesel Yönetimler", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 14, S. 1, s. 273-286.
- KIZILELMA, E. (2012). "Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ve Türkiye", <http://www.sosyaldemokratdergi.org/2012/11/avrupa-yerel-yonetimler-ozerklik-sarti-ve-turkiye/> (11.01.2016)
- KOÇ Firdevs ve YATKIN, Ahmet (2012). "Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ve Türkiye'de Yerel Özerklik Tartışmaları", *The Journal Of Academic Social Science Studies (JASSS)*, C. 5, S. 8, s. 1273-1302.
- KÖSECİK, Muhammet (2006). "Yerel ve Bölgesel Yönetimler Açısından Avrupa Birliği Bütünleşme Süreci ve Anayasası", Hüseyin Özgür ve Bekir Parlak (Ed.), *Avrupa Perspektifinde Yerel Yönetimler*, Alfa Aktüel.
- KÖSECİK, Muhammet ve ÖZGÜR Hüseyin (2005). "Yerel Yönetimlerde Reform: Geleneksel Modelin Değişim Süreci", *Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar-1*, Ankara: Nobel Yayınları, s. 1-20.
- KUL, Rukiye Olgun (2015). "Avrupa Birliği ve Yerel Yönetimler", <http://www.analis.net/makaleGoster.aspx?makaleid=3340> (21.01.2016).
- KÜMBETOĞLU, Belkıs (2001) "Kentsel Alan ve Yerel Yönetimlerde Toplumsal Cinsiyet", A.İLYASOĞLU, N. AKGÖKÇE (Haz.), *Yerli Bir Feminizme Doğru*, İstanbul: Sel Yayıncılık, s. 259-283.
- METLİ, Osman ve Kuyuksal, Ali (2013). "İç Güvenlik Hizmetlerinde Yerelleşme Örneği Olarak Özel Güvenlik", *3. Ulusal Özel Güvenlik Sempozyumu*, Gaziantep.
- ÖNDER, Özgür (2013). "Yerelleşme ve Yerel Demokrasinin Güçlendirilmesi Bağlamında Yerel Katılım", *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, C. 9, S. 18, s.311-326.
- ÖKMEN, Mustafa ve PARLAK, Bekir (2008). *Kuramdan Uygulamaya Yerel Yönetimler İlkeler Yaklaşım ve Mevzuat*, İstanbul: Alfa Aktüel Yayınları.

- ÖKMEN, Mustafa ve CANAN, Kadri (2009). "Avrupa Birliği'ne Üyelik Sürecinde Türk Kamu Yönetimi", *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, C. 16, S. 1, s. 139-171.
- ÖZCAN, Mehmet, "Subsidiarite İlkesinin AB'de Uygulanması", <http://www.cu.edu.tr/insanlar/mceker/avrupa%20birli%C4%9Fi%20hukuku/Subsidiarite%20C4%B01kesinin%20AB.doc>, (12.08.2015)
- ÖZEL, Mehmet (2010). "Kamu Yönetiminde Kriz Ve Türk Yerel Yönetimlerinde Yeniden Yapılanma", *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 3, S. 1, s. 12-29.
- ÖZKÖK ÇUBUKÇU, Dilek (2008). "Avrupa Birliği Çerçevesinde Yerel Yönetimler ve Gelir Yapıları", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, S. 63-1, s. 82-120.
- PARLAK, Bekir (2014). "Avrupa Birliği Perspektifinden Merkezi Yönetim - Yerel Yönetim İlişkileri", *TESAM Akademi Dergisi*, C. 1, S. 1, s. 7-40.
- PEKTAŞ, Ethem K. ve AKIN, Fehmi (2010). "Avrupa Kentsel Şartları Perspektifinde Bir Kentli Hakkı Olarak 'Katılım Hakkı' ve Türkiye", *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 12, S. 2, s.23-49.
- SİVEREKLİ, Esra (2001). "Yerelleşme ve Yerel Demokrasi", *Türk İdare Dergisi*, Yıl: 73, S. 431, s. 121-133.
- ŞAN, G. (2007). "AB ve Yerel Yönetimler Bağlamında Subsidiarite (Yerindelik) İlkesi", <http://www.yerelsiyaset.com/pdf/temmuz2007/11.pdf>, (17.06.2015).
- TÜRKOĞLU, İrfan (2009) "Yerel Yönetimlerde Mali Reform Arayışları: Türkiye'de Belediyelerde Mali Özerklik ve Belediye Başkanlarının Mali Özerklik Algılaması", Ankara: Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı.
- TOKSÖZ, Fikret (2013). Avrupa Birliği ve Türkiye'de Yerel Yönetim, *Türkiye Belediyeler Birliği Yayını*, <http://projects.sklinternational.se/tuselog/files/2013/07/AVRUPA-BIRLIGI-VE-TURKIYEDE-YEREL-YONETIM1.pdf>, (11.01.2016).
- TOPRAK, Zerrin "Türkiye'de Yerel Yönetimler-Yapılanma Merkez-Yerel Yönetim İlişkileri", <http://kisi.deu.edu.tr/zerrin.toprak/TURKIYE'DE%20YEREL%20YONETIMLER%20YAPILANMA.pdf>, (10.07.2015).
- ULUSOY, Ahmet ve AKDEMİR, Tekin (2009). "Yerel Yönetimler ve Mali Özerklik: Türkiye ve OECD Ülkelerinin Karşılaştırmalı Analizi" *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. 12, S. 21, s. 259-287.
- URHAN, Vahide Feyza (2008). "Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Yeniden Yapılandırılması", *Sayıştay Dergisi*, S. 70.
- UYGUN, Oktay (2012). Yeni Anayasada Yerel ve Bölgesel Yönetim için Öneriler, İstanbul: TESEV Yayınları, 32s.
- Yerel Yönetimler Özel İhtisas Komisyonu Raporu, (2014). T.C. Kalkınma Bakanlığı Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018.
- YILDIRIM, Uğur; BULUT, Yakup; TANIYICI, Şaban ve DÖNMEZ, Demet O. (2012). "İl Genel Ve Belediye Meclis Üyelerinin Yerel Yönetimler Konusunda Avrupa Birliğine İlişkin Yaklaşımları: Hatay Örneği", *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. 9, S. 17, s. 1-16.
- YILDIRIM, Arzu (2014). "Yerellik İlkesi ve Türkiye'de Uygulanabilirliği Üzerine Bir Değerlendirme", *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl:2, S. 5, s.130-140.
- YILDIRIM, Uğur; BELLİ, Aziz; ATEŞ, Nuh ve KILIÇ, Mehmet, S. (2014). "AB Yerel Yönetim Anlayışının Yerele Yansımaları: K.Maraş Belediyeleri Örneği", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 19, S. 2, s. 1-19.
- YILMAZ, Abdullah "AB'ye Uyum Sürecinde Türk Kamu Yönetiminin Dönüşümü Üzerine Notlar", <http://sbe.dpu.edu.tr/17/215-240.pdf>, (24.07.2015)
- ZEYREKLİ Sedef ve EKİZCELEROĞLU, Rengül (2007). "Avrupa Birliği Bağlamında Hizmette Yerellik (Subsidiarite) İlkesi ve İlkenin Türkiye Açısından Ele Alınması", *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, C. 16, S. 3, s. 29-48.
- ZORLUOĞLU, Murat (2011). "Yeni Yerel Yönetim Mevzuatı ve Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı", *İdarecinin Sesi*, s.47-49. <http://www.ibb.gov.tr/sites/Avrupa-Birligi/Sayfalar/AbYerelYonetimDevam.aspx>, (01.05.2015)
- http://www.arem.gov.tr/ortak_icerik/arem/Projeler/Arastirma_raporlari/trafik/B1.pdf, 10.08.2015
- <http://www.wald.org.tr/index.php/haberler/27-avrupa-birligi-surecinde-yerel-yonetimler>, (21.05.2015)
- <http://www.cnnturk.com/haber/turkiye/kadin-belediye-baskanlari>, 12.01.2016
- <http://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/en/gender-balance.html>, 03.02.2016